

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ
STUDIUM**

2012 – 2014

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Bc. Miroslava Lutišanová

**Verejné obstarávanie a korupcia
v krajinách Európskej únie**

Praha 2014

Vedúci diplomovej práce: JUDr. Aleš Zpěvák

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

**MASTER COMBINED (PART TIME)
STUDIES**

2012-2014

DIPLOMA THESIS

Bc. Miroslava Lutišánová

**Public procurement and corruption in the countries of the
European Union**

Prague 2014

The Diploma Thesis Work Supervisor: JUDr. Aleš Zpěvák

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená diplomová práca je mojím pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Všetku literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovávaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitých zdrojov.

Súhlasím s prezenčným sprístupnením svojej práce v univerzitnej knižnici.

V Prahe dňa 28.02.2014

Miroslava Lutišánová

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela poďakovať školiteľovi mojej diplomovej práce JUDr. Alešovi Zpěvákovi za jeho cenné rady a metodickú pomoc, ktorú mi poskytol pri jej vypracovaní.

Anotace

Diplomová práca je zameraná na problematiku verejného obstarávania a korupciou spojenou s verejným obstarávaním. Poukázanie na fungovanie verejného obstarávania na území Slovenskej republiky s porovnaním jednotlivých štátoch Európskej únie a posúdenie korupcie vo verejnom obstarávaní. V praktickej časti sa zameriava na získavanie informácií od zúčastnených respondentov o korupcii vo verejnom obstarávaní, o skúsenostiach s verejnou správou, o dobrých príkladoch v krajinách Európskej únie, ktoré by mohli byť nápomocné pre implementáciu do procesu verejného obstarávania na území Slovenskej republiky. Na záver hodnotí získané informácie o verejnom obstarávaní a korupcii.

Klíčové pojmy

Centrálne verejné obstarávanie, klientelizmus, korupcia v procese verejného obstarávania, nepotizmus, verejné obstarávanie na území Slovenskej republiky, verejné obstarávanie v krajinách Európskej únie, zákon o verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky.

Annotation

Diploma work is focused on the issues with public procurement and corruption related with public procurement. Suggesting on the functioning of public procurement in Slovakia comparing with individual European Union countries and considering of corruption in the public procurement. In the practical part I am focusing on the providation of informations from participated respondent about corruption in public procurement, about experiences with public administration, about good examples in European Union Countries which could be helpfull for implementation into the procurement proces in the Slovak Republic. Finally, I am evaluating the obtained informations about public procurement and corruption.

Keywords

Central procurement, clientelism, corruption in public procurement, nepotism, procurement in the Slovak Republic, Public Procurement in the European Union, public procurement rule the Slovak Republic.

OBSAH	
ÚVOD	8
1 VEREJNÉ OBSTARÁVANIE NA ÚZEMÍ SR	10
1.1 Verejné obstarávanie.....	10
1.2 Zákon č. 25/2006 Z.z. o verejnom obstarávaní na území SR	12
1.3 Najväčšie zmeny vo verejnom obstarávaní po prijatí noviel v roku 2013.	18
1.5 Cyklus pre verejné obstarávanie	22
2 KORUPCIA V PROCESE VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA	28
2.1 Korupcia, nepotizmus a klientelizmus	30
2.2 Rozdiel medzi korupciou a lobingom	32
2.3 Úplatok.....	33
2.4 Korupcia vo verejnom obstarávaní	34
2.5 Konkrétne príklady korupcie.....	38
2.6 Protikorupčná stratégia.....	39
3 POROVNANIE FUNGOVANIA VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA V KRAJINÁCH EURÓPSKEJ ÚNIE	41
3.1 Centrálné verejné obstarávanie	45
3.2 Veľká Británia.....	47
3.3 Dánsko.....	48
3.4 Fínsko	49
3.5 Nemecko	49
3.6 Holandsko	50
3.7 Švédsko	51
4 PRIESKUM	54
4.1 Cieľ prieskumu.....	54
4.2 Prieskumové hypotézy	54
4.3 Metódy prieskumu	55
4.4 Prieskumná vzorka.....	56
4.5 Organizácia a spracovanie prieskumu.....	56
4.6 Výsledky prieskumu.....	57
4.7 Diskusia a odporúčania pre prax	63
ZÁVER	66
ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	69

ZOZNAM OBRÁZKOV, GRAFOV a TABULIEK.....	72
ZOZNAM SKRATIEK.....	73
ZOZNAM PRÍLOH.....	74

ÚVOD

Problematika korupcie a úplatkárstva sa vyskytuje v tých najrôznejších formách. Verejné obstarávanie predstavuje jeden z hlavných zdrojov korupcie a úplatkárstva vo verejnej správe. V danej problematike máme stále čo riešiť, vylepšovať a naprávať. Dôvody prečo sa tento stav vyskytuje môže byť ten, že na území Slovenskej republiky máme nedostatky v legislatíve alebo potom na druhej strane môže pochybiť zamestnanec verejnej správy pri nekorektnom postupe pri realizácii verejného obstarávania. Medzi legislatívne nedostatky by sme mohli zaradiť problémy s definovaním obstarávateľa, komplikovaná štruktúra metód verejného obstarávania, chybné stanovenie ceny predmetu obstarávania. Nekorektný postup pri realizácii obstarávania zahŕňa porušovanie predpisov a všeobecne uznávaných predpisov verejného obstarávania, nepoužívanie osvedčených metód projektového riadenia. Takýto nekorektný postup môže spôsobiť hospodárske škody, ako aj spoločenské škody v oblasti etiky a morálky v spoločnosti. To je najväčší problém, ktorý sa spája s otázkou korupcie vo verejnom obstarávaní. Tento problém má bohužiaľ aj na území Slovenskej republiky veľmi veľký rozsah, musíme konštatovať, že preukázanie rozsahu nie je ľahké dokázať.

Predložená diplomová práca pozostáva z teoretickej časti a praktickej časti. V prvom bode diplomovej práci sa budeme venovať verejnému obstarávaniu na území Slovenskej republiky. Zákon o verejnom obstarávaní, ktorý je platný a účinný a ktorý prešiel za posledný rok niekoľkými novelizáciami.

V druhej kapitole teoretickej časti by sme sa chceli zamerať na aktuálnu otázku korupcie v procese verejného obstarávania. Našou snahou bude ujasnenie si pojmov korupcia, nepotizmus, lobbing, klientelizmus.

Tretia kapitola diplomovej práce bude tvoriť porovnanie fungovania verejného obstarávania vo vybratých krajinách Európskej únie. V tejto časti sa budeme snažiť zamerať na centrálné verejné obstarávania, ktoré vybraté krajiny používajú. Centrálné verejné obstarávanie je efektívnejšia a hospodárnejšia voľba nakladania s verejnými zdrojmi.

Poslednou kapitolou je praktická časť diplomovej práce, v ktorej by sme chceli osloviť podnikateľskú verejnosť, fyzické osoby a živnostníkov pre zistenie skúsenosti s verejným obstarávaním na území Slovenskej republiky, s poskytovaním akéhokoľvek

úplatku vo verejnej správe a posúdenia severských krajín ako lídrov pre transparentnosť pri verejnom obstarávaní a v boji proti korupcii.

Veríme, že splníme nami stanovené ciele a vnesieme do tejto problematiky nové poznatky a snád' i načrtneme nové možnosti k riešeniu korupcie vo verejnom obstarávaní.

TEORETICKÁ ČASŤ

1 VEREJNÉ OBSTARÁVANIE NA ÚZEMÍ SR

Každý jeden deň sa stretávame v reálnom živote so službami, ktoré sú poskytované priamo alebo nepriamo verejným sektorom. Z okien môžeme pozorovať verejné osvetlenie, o odpad sa nám starajú určené nákladné autá, jazdíme po cestách, ktoré sa musia neustále udržiavať. Naše deti navštevujú školy a o starých rodičov sa v prípade núdze môže postarať opatrovateľská služba. Dostupnosť a kvalita týchto služieb je jedným z hlavných faktorov, ktoré ovplyvňujú náš život. Zabezpečovanie verejných služieb prechádza neustálou transformáciou na území Slovenskej republiky už niekoľko rokov. Čoraz častejšie sa stretávame so zapájaním podnikateľských subjektov verejného a súkromného sektora.¹ Rozhodovacie subjekty sú pri alokácii verejných zdrojov pred neustálou voľbou ako tieto zdroje použiť.² Okrem štátnej správy a jej orgánov aj obce a vyššie územné celky prijímajú rozhodnutia o typoch zabezpečovacích služieb. Ide o početnú skupinu, ktorá svojimi rozhodnutiami vplýva na transparentnosť a verejnú kontrolu poskytovania služieb, ale aj na efektívnosť a možnosti participácie. Taktiež môžeme hovoriť o tom, že rozhodnutia o službách, ktoré sú zabezpečované verejnými subjektmi, nie sú v mnohých prípadoch nezvratné.³

1.1 Verejné obstarávanie

Verejné obstarávanie predstavuje v Európskej únii základný kameň organizácie vnútorného trhu a má zabezpečiť to, aby sa podnikatelia mali možnosť uchádzať o verejné zákazky na celom vnútornom trhu. Verejné obstarávanie na území Slovenskej republiky upravuje zákon č. 25/2006 Z.z. v zmysle zmien a doplnkov. V polovici roka 2012 bol predložený návrh novely zákona o verejnom obstarávaní. Po predložených pripomienkach bol následne návrh stiahnutý. Dňa 13.2.2013 bola v rekordnom čase schválená novela, ktorá nadobudla účinnosť 18.2.2013. O mesiac na to 19.3.2013 bola v Národnej rade Slovenskej republiky schválená druhá, tzv. veľká novela zákona

¹BEBLAVÝ, M., BEBLAVÁ, E. *Inštitucionálne dilemy pri zabezpečovaní verejných služieb*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2006. 7 s. ISBN 80-89244-10-6.

²NEMEC, J., OCHRANA, F., PAVEL, J. a V. ŠAGÁT. *Kontrola verejnej správě*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer. 2010. 7 s. ISBN 978-80-7357-558-8.

³BEBLAVÝ, M., BEBLAVÁ, E. *Inštitucionálne dilemy pri zabezpečovaní verejných služieb*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2006. 7 s. ISBN 80-89244-10-6.

o verejnom obstarávaní, ktorá vstúpila do účinnosti 1.7.2013. Zákon o verejnom obstarávaní vychádza z presadenia viacerých predpisov Európskej únie. Zákon má napomôcť odstraňovať možnosti právnych a administratívno-technických prekážok účasti na cezhraničných verejných obstarávaníach, na zabezpečenie rovnakého zaobchádzania. Prostredníctvom transparentnosti zaručiť obmedzovanie priestoru na diskriminačné nákupné správanie.⁴

Obstarávacie predpisy by mali pre verejných obstarávateľov predstavovať podnet na lepšie využívanie dostupných prostriedkov, pre zlepšenie efektivity, pre zníženie nebezpečenstva zvýhodňovania a korupcie pri verejných obstarávaníach.⁵

⁴HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. ISBN 978-80-562-007-0.

⁵Zákon o verejnom obstarávaní v Slovenskej republike je v súčasnosti založený na týchto predpisoch Európskej únie:

„1. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb (Ú. V. EÚ L 134, 30. 4. 2004, s. 1) v znení nariadenia Komisie (ES) č. 1874/2004 z 28. Októbra 2004, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES, pokiaľ ide o ich prahy uplatňovania v oblasti postupov uzatvárania zmlúv (Ú.v. EÚ L 326, 29. 10. 2004, s.17).

2. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. Marca 2004 o koordinácii postupov pri zadávaní verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby, (Ú.v. EÚ L 134, 30. 4. 2004, s. 114) v znení nariadenia Komisie (ES) č. 1874/2004 z 28. Októbra 2004, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES, pokiaľ ide o ich prahy uplatňovania v oblasti postupov uzatvárania zmlúv (Ú.v. EÚ L 326, 29. 10. 2004, s. 17).

3. Smernica Rady 89/665/EHS z 21. Decembra 1989 o koordinácii zákonov, nariadení a administratívnych ustanovení vzťahujúcich sa na používanie overovacieho konania pri udeľovaní verejných objednávok na tovary a verejné práce (Smernica o verejných opravných prostriedkoch)(Ú.v. ES L 395, 30. 12. 1989, s. 33).

4. Smernica Rady 92/13/EHS z 25. Februára 1992, ktorou sa koordinujú zákony, nariadenia a administratívne ustanovenia vzťahujúce sa na aplikáciu pravidiel Spoločenstva na postupy verejného obstarávania subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a telekomunikácií (Smernica o opravných prostriedkoch verejnoprospešných podnikov) (Ú.v. ES L 76, 23. 3. 1992, s. 14).

5. Smernica Komisie 2005/51/ES zo 7. septembra 2005, ktorou sa mení a dopĺňa príloha XX k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a príloha VIII k smernici Európskeho parlamentu a príloha VII k smernici Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES o verejnom obstarávaní (Ú.v. EÚ L 257, 1. 10.2005, s. 127).

6. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/66/ES z 11. decembra 2007, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokiaľ ide o zvýšenie účinnosti postupov preskúmania v oblasti zadávania verejných zákaziek (Ú.v. EÚ L 335, 20.12.2007).

7. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/33/ES z 23. apríla 2009 o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy (Ú.v. EÚ L 120, 15.5.2009).

8. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov (Ú. v. EÚ L 168, 30.6.2009).

9. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/30/EÚ z 19. mája 2010 o udávaní spotreby energie a iných zdrojov energeticky významnými výrobkami na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch (prepracované znenie) (Ú.v. EÚ L 153/1, 18.6.2010).

V rámci vzťahu medzi európskym právom a slovenskými predpismi platí, že európske právo má prednosť pred národnými právnymi predpismi. Ak by sa objavil rozpor s právnym aktom Európskeho spoločenstva, platí princíp komunitárneho práva. To znamená, že v prípade rozporu medzi vnútroštátnym prameňom a komunitárnym prameňom práva má platná, záväzná a priamo účinná norma práva Európskych spoločenstiev prednosť pred vnútroštátnou normou. V tom prípade je to, bez ohľadu na právnu silu konfliktnej normy obsiahnutej vo vnútroštátnom práve členského štátu.⁶

1.2 Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní na území SR

Predmetom zákona o verejnom obstarávaní je zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, zákaziek na uskutočňovanie stavebných prác, zákaziek na poskytnutie služieb, súťaž návrhov a správa vo verejnom obstarávaní. Pod pojmom verejné obstarávanie rozumieme proces výberu zmluvného partnera na dodanie tovaru, zákazky na uskutočnenie stavebných prác, na poskytnutie služieb a súťaž návrhov. Medzi základné ciele verejného obstarávania môžeme zaradiť zabezpečenie konkurenčného prostredia, efektívne a ekonomické úsporné vynakladanie s prostriedkami z verejných zdrojov, ako aj transparentnosť a nediskriminácia procesu verejného obstarávania. Verejné obstarávanie a jeho postup možno rozdeliť do troch pomyslených fáz. Skladá sa z prípravnej a plánovacej fázy, výberovej fázy a administratívnej fázy. Prípravná a plánovacia fáza súvisí s vypracovaním plánu verejného obstarávania, s prípravou všetkých podkladov pre vyhlásenie verejného obstarávania. Výberovou fázou vyberáme najúspešnejšieho uchádzača ako zmluvného partnera. Administrácia zmluvy a všetkých dokladov súvisiacich je spojená s administratívnou fázou a s procesom verejného obstarávania.

Zákazku podľa tohto zákona môžeme vysvetliť, ako zmluvu s peňažným plnením, ktorá sa uzatvára medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi.

10. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 216, 20.8.2009) v znení nariadenia Komisie (ES) č. 1177/2009 z 30. novembra 2009 (Ú. v. EÚ L 314, 1.12.2009) a nariadenia Komisie (EÚ) č. 1251/2011 z 30. novembra 2011 (Ú. v. EÚ L 319, 2.12.2011).“

HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. ISBN 978-80-562-007-0.

⁶HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. 17 s. ISBN 978-80-562-007-0.

Zákazka môže byť na jednej strane s jedným alebo viacerými úspešnými obstarávateľmi a na strane druhej s jedným alebo viacerými uchádzačmi, ktorej predmetom je dodanie tovaru. Predmetom zákazky môže byť uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb. Verejný obstarávateľ určuje predmet zákazky vždy individuálne na základe konkrétnej situácie a svojich potrieb. V zákone o verejnom obstarávaní sa nekonkretizuje predmet zákazky, ani čo sa týka obsahu a rozsahu. Verejný obstarávateľ si o týchto skutočnostiach rozhoduje sám.

Zákon o verejnom obstarávaní stanovuje finančné limity. Od finančných limitov závisia práva a povinnosti obstarávateľa, predovšetkým lehoty pre uverejnenia, použitie rôznych obstarávacích procesov a tiež voľba právnych nástrojov. Zákazku môžeme mať v závislosti od jej predpokladanej hodnoty nadlimitnú alebo podlimitnú.

Nadlimitná zákazka je zadávaná verejným obstarávateľom a obstarávateľom, ktorej predpokladaná hodnota je rovná alebo vyššia ako finančný limit, ktorý stanovuje úrad, a to všeobecne záväzným právnym predpisom.

Podlimitnou zákazkou je zákazka, ktorú zadáva verejný obstarávateľ, ktorej predpokladaná hodnota je v priebehu roka alebo počas platnosti zmluvy, ak by sa uzatváral na dlhšie ako jeden kalendárny rok podľa § 4 ods. 2 zákona o verejnom obstarávaní a ide o zákazku:

- a) pre dodanie tovaru, ktorý je bežne dostupný na trhu, okrem potravín, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby, ktoré je bežne dostupné na trhu a jej predpokladaná hodnota je rovnaká alebo vyššia ako 1 000 €,
- b) ak by nebola zákazkou podľa písm. a) a predpokladaná hodnota:
 - je rovnaká alebo vyššia ako 20 000 € a ide o zákazku na dodanie tovaru, alebo o zákazku na poskytnutie služby,
 - je rovnaká alebo vyššia ako 30 000 € a ide o zákazku na uskutočňovanie stavebných prác,
- c) zákazka na dodanie tovaru, ktorým sú potraviny, ak predpokladaná zákazka je rovnaká alebo vyššia 40 000 €.

Obrázok 1: Finančné limity platné a účinné od 1. júla 2013**(§ 155, ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní)**

CIVILNÉ ZÁKAZKY			
VEREJNÝ OBSTARÁVATEĽ			
	Postup podľa § 9 ods. 9	Postup zadávania podlimitnej zákazky	Nadlimitná zákazka
Tovar, Služba	<20 000 eur	≥ 20 000 eur <34 000 eur <207 000 eur	≥ 134 000 eur ≥ 207 000 eur
Práca	< 30 000 eur	≥ 30 000 eur <5 000 000 eur	
Potraviny	< 40 000 eur	≥ 40 000 eur < 134 000 eur < 207 000 eur	≥ 134 000 eur ≥ 207 000 eur
OBSTARÁVATEĽ			
			Nadlimitná zákazka
Tovar, Služba			≥ 414 000 eur
Práca			≥ 5 186 000 eur

Zdroj: Úrad pre verejné obstarávanie, online, cit. 2014-01-15⁷

Verejný obstarávateľ môže byť podľa zákona o verejnom obstarávaní Slovenská republika zastúpená svojimi orgánmi, obec, vyšší územný celok a právnická osoba, ktorá spĺňa požiadavky podľa zákona o verejnom obstarávaní. Ďalší verejný obstarávateľ môže byť združenie právnických osôb, ktorého členom je aspoň jeden z verejných obstarávateľov uvedených v zákone alebo právnická osoba, v ktorej verejný obstarávateľ vykonáva priamu alebo nepriamu výlučnú kontrolu.

⁷*Limity, postupy, prechodné obdobie.* [online]. © 2012 [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: http://www.uvo.gov.sk/documents/10157/900132/Limity_postupy_prechodne_obdobie.pdf?version=1.0&t=1372333347247

Obstarávateľ je podľa zákona o verejnom obstarávaní taká právnická osoba, na ktorú má verejný obstarávateľ priamy alebo nepriamy vplyv na základe vlastníckeho práva, finančného podielu alebo pravidiel, ktorými sa spravuje. Pod pojmom rozhodujúci vplyv sa rozumie, že ma priamy alebo nepriamy vplyv, pretože vlastní väčšinu akcií alebo väčšinový obchodný podiel, ovláda väčšinový podiel na hlasovacích právach, menuje viac ako polovicu členov správneho orgánu alebo iného výkonného orgánu, alebo kontrolného orgánu.

Medzi základné povinnosti verejného obstarávateľa a obstarávateľa podľa § 9 patrí, že obidvaja majú postupovať pri zadávaní zákaziek podľa tohto zákona. Zákon o verejnom obstarávaní nie je typickým prameňom súkromného práva a mnohé ustanovenia majú kogentnú povahu, ktorá môže viesť k rôznemu výkladu a aplikácii tohto zákona.

Evidencia referencií je nové ustanovenie, ktoré bolo upravené platným zákonom o verejnom obstarávaní. Predkladanie referencií je povinnosť obstarávateľa zo zákona pri splnení podmienok. Zároveň sa ustanovuje obsah a forma týchto referencií a aj ich uverejnenie v zozname podnikateľov. Tento spôsob by mal zabezpečiť kontrolu kvality poskytovaných plnení, ale aj rating subjektov prostredníctvom hodnotenia dodávateľov. Cieľom tohto ustanovenia je to, aby všetky referencie, ktoré boli vystavené, boli v elektronickej podobe a boli dostupné pre ďalšiu potrebu.

Medzi ďalšie ustanovenia, ktoré definuje zákon o verejnom obstarávaní patrí pojem bežne dostupný na trhu a centrálna obstarávacia organizácia. Bežne dostupné tovary, služby a stavebné práce sú také, ktoré nie sú poskytované na základe špecifických požiadaviek. Cez centrálnu obstarávaciu organizáciu musí verejný obstarávateľ poskytovať tovary, služby a poskytnutie stavebných prác pri všetkých svojich zákazkách. Výnimka môže nastať len vtedy, ak by sa verejný obstarávateľ nedohodol s centrálnou obstarávacou organizáciou inak.

V druhej časti zákona o verejnom obstarávaní sa definujú postupy pre verejné obstarávanie, ktoré sú definované:

- verejná súťaž,
- užšia súťaž,
- rokovacie konanie,
- súťažný dialóg.

Verejná súťaž môže byť vyhlásená pre neobmedzený počet uchádzačov. Užšia súťaž je takisto vyhlásená pre neobmedzený počet uchádzačov, avšak verejný obstarávateľ a obstarávateľ môžu obmedziť počet záujemcov na predloženie ponuky. Počet záujemcov musí byť najmenej 5 uchádzačov a najviac 20, aby bola umožnená hospodárska súťaž. Rokovacie konania sú postupy so zverejnením alebo bez zverejnenia, pri ktorých verejný obstarávateľ a obstarávateľ vedie rokovanie s vybratým uchádzačom alebo uchádzačmi o podmienkach zákazky. Súťažný dialóg môže byť vyhlásený pre neobmedzený počet záujemcov, ak si verejný obstarávateľ sám neobmedzí počet uchádzačov. Verejný obstarávateľ sa môže rozhodnúť, že chce vypracovať len jeden alebo dva návrhy riešení. Títo uchádzači musia spĺňať požiadavky verejného obstarávania.⁸

Verejný obstarávateľ a obstarávateľ musí predložiť pri vyhlásení verejného obstarávania súťažné podklady, ktoré sú písomným, grafickým alebo iným podkladom. Súťažné podmienky obsahujú všetky potrebné informácie k uvedenej zákazke. Musia obsahovať vymedzenie predmetu, okolnosti, ktoré sú dôležité pre plnenie zmluvy a na vypracovanie ponuky.

Vyhodnocovanie ponuky verejným obstarávateľom a obstarávateľom vyplýva na základe kritérií na vyhodnocovanie ponúk. Ponuky sa vyhodnocujú na základe ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, najnižšej ceny. Tieto kritéria uvedie verejný obstarávateľ v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania.

Ponuky sa predkladajú v dvoch rozličných častiach, kde sú rozdelené na „kritéria“ a „ostatné“. Otváranie ponúk musí verejný obstarávateľ zverejniť informáciu v profile s uvedením dátumu otvárania príslušnej časti ponuky. Pri otváraní ponúk komisia postupuje tak, že najskôr overí neporušenosť ponuky a následne otvorí časť ponuky „ostatné“. Každá otvorená časť ponuky „ostatné“ musí byť očíslovaná poradovým číslom v tom poradí, v ktorom bola predložená. Po otvorení časti „ostatné“ musí komisia spraviť všetky úkony, ktoré vyplývajú zo zákona o verejnom obstarávaní, ako napríklad vyhodnotiť túto časť ponuky, podanie vysvetlenia, doplnenie tejto časti, pripraviť vyhodnotenie splnenie podmienok účasti a vylúčenie záujemcov alebo uchádzačov, alebo vylúčenie ponúk uchádzačov. Otváranie časti ponuky s názvom

⁸HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. 200 s. ISBN 978-80-562-007-0.

„kritéria“ môže komisia spraviť následne až po piatich dňoch od otvorenia prvej časti, po právoplatnom vybavení námietok.⁹

Vyhodnocovanie ponúk je neverejné a komisia vyhodnotí ponuky, resp. môže vylúčiť ponuky na základe splnenia požiadaviek verejného obstarávateľa a obstarávateľa.

Elektronická aukcia je opakujúci proces, ktorý využíva elektronické zariadenia certifikované na predkladanie cien, ktoré sú upravené smerom nadol. Účelom elektronickej aukcie je zostavenie poradia ponúk s automatizovaným vyhodnotením. Pri verejnej súťaži, užšej súťaži a pri rokovacom konaní so zverejnením je povinný verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ použiť elektronickú aukciu vždy pri zadávaní zákaziek na dodanie tovarov, ktoré sú bežne dostupné na trhu. Ak by sa jednalo o zákazku tovaru, ktorý nie je dostupný na trhu alebo na uskutočnenie stavebných prác, alebo poskytnutie služby, vtedy verejný obstarávateľ môže použiť elektronickú aukciu.

Pri podlimitných zákazkách bol v zákone o verejnom obstarávaní zavedený pojem elektronické trhovisko. Elektronické trhovisko sa pri podlimitných zákazkách môže a nemusí použiť, podrobnosti sú bližšie uvedené v zákone o verejnom obstarávaní. Elektronické trhovisko je informačný systém, ktorý slúži na zabezpečenie ponuky na nákup tovarov, stavebných prác a služieb dostupných na trhu. Správcom a zakladateľom elektronického trhoviska je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.¹⁰

Hlavnú správu nad verejným obstarávaním má na území Slovenskej republiky Úrad pre verejné obstarávanie so sídlom v Bratislave. Jeho úlohou je vypracovávanie koncepcií verejného obstarávania a príprava programov odbornej prípravy a preškoľovanie z problematiky verejného obstarávania, vykonáva dohľad nad verejným obstarávaním, vykonáva štátnu správu v oblasti verejného obstarávania, spolupracuje s Európskou komisiou, atď. Úrad pre verejné obstarávanie pri svojom výkone rozhoduje o námietkach uchádzačov, záujemcov, účastníkov, či boli práva chránené zákonom dotknuté, rozhoduje o námietkach orgánu štátnej správy, vykonáva kontrolu postupov zadávania zákaziek, ukladá pokuty za správne delikty. Úrad pre verejné obstarávania vydáva v elektronickej podobe vestník, v ktorom sú uverejňované oznámenia používané

⁹HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. 324 s. ISBN 978-80-562-007-0.

¹⁰HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. 501 s. ISBN 978-80-562-007-0.

vo verejnom obstarávaní. Jednou z častí vestníku je elektronické úložisko, kde má povinnosť každý verejný obstarávateľ a obstarávateľ vytvoriť svoj profil a zadávať všetky potrebné údaje, ktoré vyplývajú zo zákona o verejnom obstarávaní.

Úrad pre verejné obstarávanie taktiež vedie zoznam podnikateľov, ktorí sú spôsobilí na uzatváranie zmlúv, rámcových dohôd vo verejnom obstarávaní, a ktorí o zápis požiadali. Zoznam je verejne prístupný a každý má právo sa do neho pozrieť. Zápis do zoznamu podnikateľov je platný tri roky. Zo zoznamu podnikateľov môže Úrad pre verejné obstarávanie podnikateľa vyčiarknuť v prípade smrti fyzickej osoby, zániku právnickej osoby, alebo ak o to písomne požiadala.

1.3 Najväčšie zmeny vo verejnom obstarávaní po prijatí noviel v roku 2013

Medzi najväčšie zmeny, ktoré nastali po prijatých novelách vo verejnom obstarávaní môžeme zaradiť:

- **Nepoužite zákona** – ak by sa podľa zákona o verejnom obstarávaní znemožnil alebo významne sťažil postup pri verejnom obstarávaní pre verejného obstarávateľa, môže byť požiadané o výnimku z použitia zákona o verejnom obstarávaní. Takúto výnimku je možné spraviť len v prípade, kedy by išlo o zákazku s predpokladanou hodnotou rovnou alebo nižšou než 200 000 €. Rozhodnúť o tom môže vláda, ktorá to oznámi Úradu pre verejné obstarávanie.

- **Evidencia referencií** – evidencia referencií sa má skladať z informácií od obstarávateľov. Takúto evidenciu bude viesť Úrad pre verejné obstarávanie. Ak by sa stalo, že uchádzač nie je spokojný s hodnotením, má právo požiadať najneskôr do troch mesiacov od zápisu referencie o opravu, respektíve odstránenie chýb.

- **Pojem** – zákon o verejnom obstarávaní obsahuje v § 9 pojem bežná dostupnosť na trhu. Pre tento pojem je špecifický spôsob obstarávania a cenotvorba. Keby sme mali tento pojem zjednodušiť, znamenal by, že sa touto definíciou rozumejú tovar, služba alebo stavebné práce, ktoré môžu byť poskytnuté každému.¹¹

- **Centrálna obstarávacia organizácia** – je definovaná v § 10 zákona o verejnom

¹¹HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. 18 s. ISBN 978-80-562-007-0.

obstarávaní. Verejný obstarávateľ musí pri tovaroch, službách a stavebných prácach bežne dostupných na trhu priamo nadobudnúť od centrálnej obstarávacej organizácie. Ak by sa však verejný obstarávateľ nedohodol s centrálnou obstarávacou organizáciou inak a ak nevie z prieskumu trhu dokázať, že dokáže takéto tovary, služby a stavebné práce obstaráť za nižšiu cenu.

- **Elektronická aukcia** – pri nadlimitných zákazkách na tovar, ktorý je bežne dostupný na trhu, je verejný obstarávateľ povinný použiť elektronickú aukciu.

- **Elektronické trhovisko** – pri podlimitných zákazkách na tovar, služby a stavebné práce, ktoré sú bežne dostupné na trhu, musí verejný obstarávateľ použiť elektronické trhovisko. Elektronické trhovisko bude informačný systém verejnej správy, ktorý má slúžiť na zabezpečovanie tovarov, služieb a stavebných prácach pri podlimitných zákazkách, ktoré sú bežne dostupné na trhu. Elektronické trhovisko má byť zriadené a sfunkčnené Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky do 1.7.2014.

- **Dodatky** – pokiaľ by nastala situácia, že Rada Úradu pre verejné obstarávanie neodsúhlasí výnimku, tak dodatok je možný len vtedy, keď v podstate mení pôvodný predmet zákazky alebo by sa menili podstatným spôsobom podmienky, alebo sa nezvýši cena. Úrad pre verejné obstarávanie môže vydať výnimku, ak by sa pri uzatvorení zmluvy stala taká okolnosť, ktorá by mala vplyv na cenu a podmienky plnenia, a ktorú sa nedalo predvídať pri uzatváraní zmluvy. Rozhodnutie o schválení výnimky môže poskytnúť Úrad pre verejné obstarávanie do 90 dní. Pri zákazkách, ktoré patria so sumou obstarávania do kategórie nadlimitných, je na preukázanie finančného postavenia uchádzača verejný obstarávateľ oprávnený prijať len súhlas banky o poskytnutí úveru.¹²

- **Rozdelené ponuky** – po novelizácii zákona o verejnom obstarávaní máme ponuky rozdelené do dvoch častí. Prvú časť tvoria kritéria, kde sa nachádzajú údaje potrebné k hodnoteniu ponuky a druhú časť tvorí ostatné, kde sa nachádzajú zvyšné prílohy. Z praktického hľadiska môžeme konštatovať, že takéto rozdelenie ponúka obstarávateľovi ďalšiu možnosť na jednoduché odmietnutie.¹³

¹²HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. 18 s. ISBN 978-80-562-007-0.

¹³HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. 18 s. ISBN 978-80-562-007-0.

Otváranie ponúk sa taktiež rozdelilo do dvoch častí. Ako prvá sa otvára časť ostatné a následne až po piatich dňoch od otvorenia prvej časti, po právoplatnom vybavení námietok sa môže otvoriť časť kritéria.

- **Splnenie kritérií** – do platnosti a účinnosti nového zákona o odbornom vzdelávaní museli všetci uchádzači preukázať splnenie osobného, finančného a hospodárskeho postavenia a technickú a odbornú spôsobilosť. Na základe nového zákona tieto podmienky bude musieť preukázať len úspešný uchádzač pred uzatvorením zmluvy. Na splnenie podmienok, aby sa uchádzači mohli uchádzať o zákazku, bude postačovať preukázať sa čestným prehlásením. V prípade, že by uchádzač, ktorý bol úspešný, neuzatvoril zmluvu jeho zábezpeka by prepadla § 36 ods. 4 v prospech obstarávateľa.

- **Zábezpeka** – obstarávateľ môže požadovať pri nadlimitných zákazkách zábezpeku vo výške 5 % odhadovanej hodnoty zákazky, maximálne 1 milión eur. Pre ostatné zákazky je požadovaná zábezpeka vo výške 3 % odhadovej zákazky, avšak maximálne 150 000 eur. Ak uchádzač po dobu viazanosti vezme svoju ponuku späť a nedoloží podklady alebo si nesplní povinnosť pri uzatváraní zmlúv prepadáva zábezpeka obstarávateľovi.

- **Zmluva** – v zákone o verejnom obstarávaní vzniklo nové paragrafové znenie, kde sa definuje, čo sa stane, ak úspešný uchádzač nepodpíše zmluvu. Ak by úspešný uchádzač nepodpísal zmluvu, na jeho miesto nastupuje ďalší uchádzač, ktorý skončil v poradí za ním. Tu sa stretávame s nedoriešenou otázkou, ktorá by vzniká v prípade, že by obstarávateľ odmietol podpísať zmluvu. Takéto správanie ostáva stále bez sankcie, pretože v Slovenskej republike nie je inštitút predzmluvného ručenia. Uchádzač v tom prípade nemá nárok na náhradu škody.

- **Právna ochrana** – v zmysle novelizácie, ktorá mala mať za následok zvýšenie efektivity a urýchlenia verejného obstarávanie došlo k zmenám právnej ochrany. Keďže sa rozdelilo otváranie ponúk a predkladanie ponúk, tak sa aj právna ochrana zdvojila. Podanie námietky nemá účinok na odklad. Úrad pre verejné obstarávanie má možnosť rozhodovať len v súlade s predloženými námietkami a odvolanie bude musieť rozhodnúť nanovo zriadená rada. Ak by sme chceli podať žiadosť o nápravu, tak v súlade s novým zákonom o verejnom obstarávaní je možné podať takúto žiadosť len proti uzatvoreniu zmluvy, podmienkam v súťažných podkladoch a v podmienkach vo

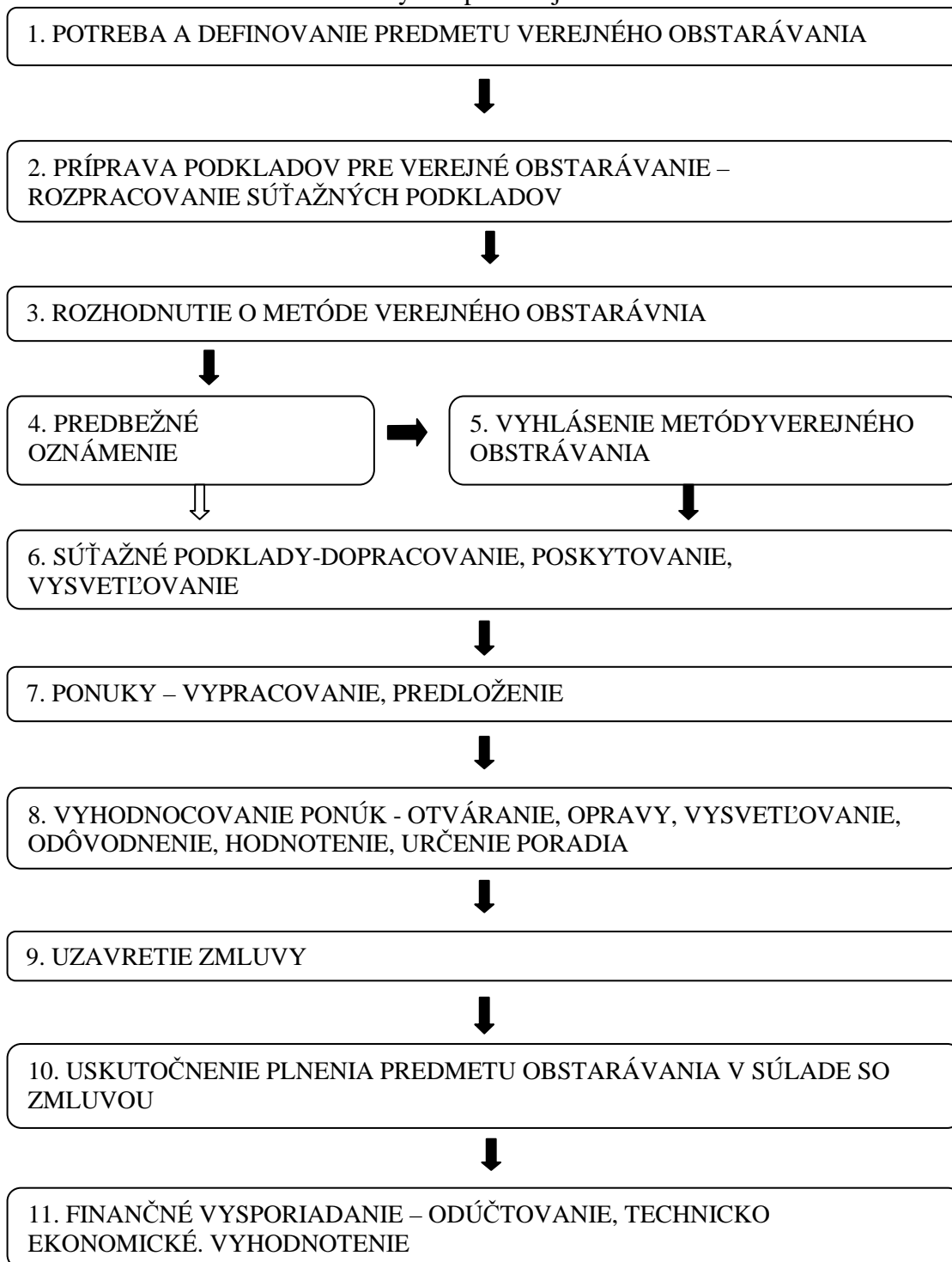
výzve na predkladanie ponúk, návrhov. Námietky nie je možné podať podľa § 140 zákona o verejnom obstarávaní pri zadávaní podprahovej zákazky a pri zákazkách s nízkou hodnotou. Po novom sa konanie o námietkach vedie oddelene, tak ako sú ponuky rozdelené na dve časti, a to na kritéria a ostatné. Tu však nastáva veľké riziko pri podávaní námietok v nesprávnej časti konania. Ak by niekto podal námietku v časti ostatné, je to diskutabilné z toho dôvodu, že na splnenie podmienok postačuje čestné vyhlásenie. A to, či úspešný uchádzač splnil všetky podmienky účasti, sa bude rozoberať v čase, keď už uplynula lehota na podanie námietok.

- **Kontrola ex ante** - ak je z prostriedkov Európskej únie financovaná časť nadlimitnej zákazky, môže verejný obstarávateľ požiadať Úrad pre verejné obstarávanie o výkon ex ante kontroly pred vyhlásením alebo začatím verejného obstarávania. Nie je to zárukou však na to, že pozitívna kontrola prispeje k imunite voči námietkam pre verejné obstarávanie.¹⁴

¹⁴HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEJDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní komentár*. 24. publ. Bratislava: EPOS, 2013. 18-22 s. ISBN 978-80-562-007-0.

1.5 Cyklus pre verejné obstarávanie

Obrázok 2: Cyklus pre verejné obstarávanie

Zdroj: Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore, 2010¹⁵

¹⁵MERIČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E. a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 132 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

Pre súkromného partnera môže nedostatočná transparentnosť zabrániť účasti na verejnom obstarávaní. Práve transparentnosť sa môže negatívne ovplyvniť v prípade nedostatočného oznámenia o vyhlásení postupov verejného obstarávania, nezverejnením procesných zápisníc, diskrimináciou uchádzačov, uzatvorením dodatkov alebo korupciou.

Verejný obstarávateľ môže prostredníctvom nejasných formulácií v zadaní verejných objednávok zvýhodňovať určité subjekty. Na základe hodnotení EÚ v rámci zvýhodňovania firiem pri zadávaní verejných zákaziek skončila Slovenská republika ešte v roku 2005 na nelichotivom mieste. Z dôvodu nedostatku informácií sa znemožňuje zásada transparentnosti.

Vo verejnom obstarávaní sa informácie sprístupňujú na základe vyhlásenia verejného obstarávania. Pri verejnom obstarávaní podľa zákona o verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky je presne definovaná forma a metódy. Metóda, ktorá je vyhlásená na začiatku, je záväzná pre celý nasledujúci proces verejného obstarávania. To sa týka predmetu obstarávania, súťažných podmienok a kritérií na vyhodnotenie súťažných ponúk. Kritéria sa nesmú meniť pri súťažných podkladoch a ani pri vyhodnocovaní ponúk. Pre dosiahnutie korektného a zrozumiteľného verejného obstarávania je najdôležitejšie vypracovanie jasných súťažných podkladov. Nekorektné, nezrozumiteľné súťažné podklady sú zdrojom netransparentnosti, úplatkárstva a korupcie. V Slovenskej republike je celková úroveň súťažných podkladov nízka, a to z dôvodu nedostatočnej kvalifikácie obstarávateľov. V niektorých prípadoch môžeme hovoriť aj o úmyselne nekvalitných spracovaných podkladoch. Obstarávateľ si práve týmto spôsobom vytvára priestor na zmenu predmetu alebo ceny obstarávania po uzavretí zmluvy. Jedna z najčastejších porušení zákona o verejnom obstarávaní je práve zmena obsahu zmluvy a ceny.

Ak hovoríme o diskriminácii uchádzačov, môžeme konštatovať, že to znižuje transparentnosť nepriamo navodením rôznych možností výkladu súťažných podmienok a kritérií, čo vytvára možnosť vzniku úplatku a korupcie. Týmto problémom trpí aj Slovenská republika, ako sme konštatovali už v spomínanom prieskume, skončila na poslednom mieste. S korupciou rastú aj výdavky pri verejných zákazkách a klesá počet uchádzačov o verejné zákazky z radov malých a stredných podnikateľov z dôvodu

deficitu finančných prostriedkov na zaplatenie úplatku. Jednoduché nedodržiavanie zákona o verejnom obstarávaní môžeme považovať za vážny zdroj korupcie.

V diplomovej práci sme sa chceli hlbšie zamerať na verejné obstarávanie, ktoré ako verejný obstarávateľ uskutočňuje na základe zákona o verejnom obstarávaní.

Nižšie uvedený harmonogram je vypracovaný zo zákona o verejnom obstarávaní. Harmonogram presne znázorňuje činnosť počas verejného obstarávania, ktorú je nutné dodržať pre dôsledné dodržanie zákona o verejnom obstarávaní. Činnosti odkazujú na presné paragrafové znenie zo zákona a následné zapísanie dátumu, keď boli pri verejnom obstarávaní dodržané legislatívne postupy.

Obrázok 3: Harmonogram pre nadlimitnú zákazku – súťaž návrhov

Činnosť	Dátum	Poznámka - odkaz na Zákon č. 25 / 2006 Z. z. Zákon o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p.
Predbežné oznámenie		Vestník VO – www.uvo.gov.sk – zaslanie aj do OJ
Vyhlásenie o nestrannosti a dôvernosti spracúvaných údajov		§34 (12) Každý, kto sa zúčastní na príprave a vyhotovení SP, je povinný zachovávať mlčanlivosť o ich obsahu až do dňa, keď sa poskytnú uchádzačom alebo záujemcom. O tejto skutočnosti písomne poskytne verejnému obstarávateľovi a obstarávateľovi vyhlásenie o nestrannosti a dôvernosti spracúvaných informácií.
Návrh súťažných podkladov		§ 33(10) Dokiaľ nie je preukázaný opak, podmienka účasti, ktorá je primeraná a súvisí s predmetom zákazky, sa <u>nepovažuje za diskriminačnú, ak ju v čase vyhlásenia postupu zadávania zákazky vie splniť najmenej päť uchádzačov</u> , ktorých ponuky spĺňajú ostatné podmienky účasti alebo záujemcov, ktorí predložili žiadosť o účasť.
Definitívne znenie súťažných podkladov		Do termínu odoslania oznámenia o vyhlásení VO
Oznámenie o vyhlásení VO		Vestník VO – www.uvo.gov.sk – zaslanie aj do OJ
Najneskoršie uverejnenie oznámenia o vyhlásení VO vo Vestníku VO		§ 23 uverejnenie do 6 dní od odoslania oznámenia o vyhlásení VO
Zverejnenie SP v profile		§ 49a Verejný obstarávateľ uverejní v profile v členení podľa jednotlivých verejných obstarávaní a) ak ide o verejnú súťaž, užšiu súťaž, rokovacie konanie so zverejnením, súťažný dialóg alebo koncesiu súťažné podklady, a to po dobu piatich rokov odo dňa uverejnenia oznámenia podľa § 50 ods. 4; to neplatí vo vzťahu k súťažným podkladom alebo ich častiam, ktoré obsahujú informácie alebo dokumenty, chránené podľa zákona.
Začiatok poskytovania SP		Nie je stanovené zákonom . Dňom zverejnenia oznámenia o vyhlásení VO.
Doručenie žiadosti o vydanie súťažných podkladov		Nie je stanovené zákonom.
Obhliadka miesta dodania		Nie je stanovené zákonom.
Menovanie komisie na otváranie a vyhodnocovanie ponúk		Nie je stanovené zákonom . Termín podľa potreby tak, aby mali členovia komisie čas na preštudovanie súťažných podkladov a prípadných vysvetlení.
Vysvetlenie súťažných podkladov. Vysvetlenie, doplnenie SP verejným obstarávateľom.		§ 38 odpoveď - vysvetlenie doručiť záujemcom najneskôr 6 dní pred lehotou na predkladanie ponúk, (v časovej tiesni 4 dni) § 34(14) – doplnenie informácií v SP najneskôr 6 dní pred lehotou na predkladanie ponúk
Predkladanie ponúk		§ 51 ak bolo predbežné oznámenie 30 dní, ak nebolo, minimálne 45 dní odo dňa odoslania oznámenia o vyhlásení VO publikačnému úradu.
Otváranie časti ponúk „Ostatné“		NEVEREJNÉ v lehote na predkladanie ponúk. Zverejnenie informácie v zmysle § 41 ods. 1 o otváraní časti ponúk „Ostatné“ v profile VO najneskôr v deň otvárania ponúk.
Vyhodnotenie častí ponúk „Ostatné“ komisiou		§ 41 ods. 1 – VO/komisia vykoná všetky úkony, spočívajúce vo vyhodnotení tejto časti ponuky, podaní vysvetlenia, doplnení tejto časti ponuky, pri verejnej súťaži aj vo vyhodnotení splnenia podmienok účasti a vylúčení uchádzačov alebo vylúčení ponúk uchádzačov - Zápisnica z vyhodnotenia častí ponúk „Ostatné“ v zložke.
Vysvetlenie, doplnenie podmienok účasti a vysvetlenie ponuky častí ponúk „Ostatné“		Doplnenie dokladov podľa § 26 podľa § 132 – zmena údajov v ZP, doplnenie iných dokladov alebo vysvetlenie dokladov, uchádzač ho doručí VO do 5 pracovných dní odo dňa <u>doručenia žiadosti</u> prostredníctvom poštovej prepravy alebo b) 2 pracovných dní odo <u>dňa odoslania žiadosti</u> elektronickou formou komunikácie.

Oznámenie o vylúčení z VO		§ 33 ods. 11 - VO bezodkladne písomne upovedomí uchádzača o vylúčení podľa § 33 ods. 7 s uvedením dôvodu a lehoty, v ktorej môže byť podaná námietka podľa § 138 ods. 2 písm. e)
Zaslanie informácie z vyhodnotenia častí ponúk „Ostatné“		Zaslanie informácie do Vestníka VO v zmysle § 136 ods. 9 do 3 prac. dní, odkedy sa o skutočnosti dozvedel.
Otváranie častí ponúk „Kritéria“ ponúk, ktoré neboli vylúčené najskôr v deň nasledujúci po dni podľa § 41 ods. 2		Zaslanie oznámenia uchádzačom o otváraní častí ponúk „Kritéria“ najmenej 5 pracovných dní pred otváraním častí ponúk „Kritéria“. Zverejnenie informácie v zmysle § 41 ods. 1 v profile VO najneskôr v deň otvárania ponúk.
Zápisnica z otvárania častí ponúk „Kritéria“		§ 41 ods. 5 zápisnica sa odosiela do 5 dní odo dňa otvárania častí ponúk „Kritéria“
Vysvetlenie ponuky - častí ponúk „Kritéria“		Komisia môže požiadať o vysvetlenie ponuky § 42 ods. 2, 3. Odpoveď doručí uchádzač §42 ods. 4 do 5 pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti o vysvetlenie. Po písomnom odôvodnení mimoriadne nízkej ponuky môže komisia vyzvať uchádzača na osobnú konzultáciu, ktorá sa nesmie konať skôr ako 5 pracovných dní odo dňa doručenia pozvánky.
Vyhodnotenie častí ponúk „Kritéria“		Komisia podľa § 42 ods. 10 odovzdá VO zápisnicu o vyhodnotení ponúk.
Zaslanie informácie z vyhodnotenia častí ponúk „Kritéria“		Zaslanie informácie do Vestníka VO v zmysle § 136 ods. 9 do 3 prac. dní, odkedy sa o skutočnosti dozvedel.
Výzva na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti		§ 44 (1) Ak v prípade podľa § 32 ods. 11 nedošlo k predloženiu dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti skôr, je verejný obstarávateľ povinný po vyhodnotení ponúk vyhodnotiť splnenie podmienok účasti úspešným uchádzačom alebo uchádzačmi, ktorí sa umiestnili na prvom až treťom mieste v poradí; ... podľa § 33, pričom vyzve uchádzačov na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti v lehote nie kratšej, ako desať pracovných dní odo dňa doručenia výzvy a nepredloženie dokladov v tejto lehote sa považuje za nesplnenie podmienok účasti.
Ukončenie vyhodnotenia ponúk		Nie je stanovené zákonom, podľa potreby. Vypracovanie zápisnice §42 ods. 9
Zaslanie informácie o doručení informácie o výsledku VO		Zaslanie informácie do Vestníka VO v zmysle § 136 ods. 9 do 3 prac. dní, odkedy sa o skutočnosti dozvedel.
Zverejnenie odôvodnenia v profile, ak bola predložená iba jedna ponuka a bola prijatá		§ 46 ods.2 ... Ak bola predložená len jedna ponuka a verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nezruší použitý postup zadávania zákazky, je povinný zverejniť na profile odôvodnenie, prečo použitý postup nezrušil.
Uzavretie zmluvy		§ 43 ods. 12 - VO po skončení e-aukcie uzavrie zmluvu na základe výsledku e- aukcie §45 - najskôr 16-ty deň odo dňa odoslania informácie o výsledku uchádzačom, ak neboli uplatnené revízne postupy. Zmluvu uzavrieť v lehote viazanosti ponúk po schvaľovacom procese zo strany RO.
Zaslanie oznámenia o výsledku		§22 ods. 3 do 12 pracovných dní po uzavretí zmluvy Vestník VO – www.uvo.gov.sk – zaslanie aj do OJ
Koniec lehoty viazanosti		Nie je stanovená zákonom. V tejto lehote je potrebné vykonať množstvo úkonov: §26 a §30 posúdenie splnenia podmienok účasti, § 33 vyhodnotenie splnenia podmienok účasti a spísanie zápisnice, preštudovanie ponúk, §42 ods.2 vysvetlenie ponúk, §42 ods.3 vysvetlenie návrhu ceny, vylúčenie uchádzačov, ktorí ale majú možnosť využiť opravné prostriedky (žiadosť o nápravu, námietku), samotné vyhodnotenie ponúk, spísanie zápisnice z vyhodnotenia ponúk, informácia o výsledku vyhodnotenia ponúk uchádzačom, rokovanie o zmluve a uzatvorenie zmluvy v lehote viazanosti

Zdroj¹⁶

K nedodržaniu pri verejnom obstarávaní dochádza pri všetkých fázach obstarávacích procesov, tak ako pri voľbe postupov verejného obstarávania, nedostatočnom obsahu oznámenia verejného obstarávania, tiež nedostatočným popisom predmetu obstarávania, stanovením nejednoznačných podmienok účasti a kritérií na vyhodnotenie ponúk, stanovením krátkej lehoty na predkladanie súťažných návrhov, neodôvodneným vylúčením uchádzačov zo súťaže, nedodržaním vyhlásených podmienok účasti na súťaži a kritérií na vyhodnotenie súťaže, nerešpektovanie výberu uchádzača komisiou pre vyhodnotenie súťaže, zmenami vyhlásenými v zmluvných podmienkach pri podpise zmluvy s víťazným uchádzačom.

Pre Slovenskú republiku by bolo potrebné preferovať také postupy pri verejnom obstarávaní, ktoré by garantovali vyššiu transparentnosť.

¹⁶HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní – komentár*. 1. vyd. Bratislava: Epos, 2013. ISBN 978-80-562-0007-0.

2 KORUPCIA V PROCESE VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA

Pravidelné prieskumy a výskumy svedčia o tom, že korupcia na Slovensku je evidentne dlhodobým problémom. Z prieskumov môžeme konštatovať nielen to, že korupcia je veľmi vážny problém, ale aj to, že v Slovenskej republike je oveľa rozsiahlejšia ako v iných krajinách Európskej únie. Na riešenie najaktuálnejších a prípadne najviac diskutovaných problémov Slovenska má vplyv práve korupcia a klientelizmus. Môžeme ich spojiť s kvalitou podnikateľského prostredia, mierou investovania, s prílevom priamych zahraničných investícií, s rizikom chudoby, s hospodárskym rastom, s mierou nezamestnanosti, a iných aktivít, ktoré dokáže spravovať štátna správa efektívnejšie ako samospráva, efektívnejšie ako súkromný sektor. Keď hovoríme o zvýšení korupcie, sledujeme pokles investícií, pokles hospodárskeho rastu, nárast nezamestnanosti, zníženie daňových príjmov.

Ekonom Medzinárodného menového fondu Paul Mauro hodnotí, že zlepšenie indexu vnímanej korupcie zo 6 na 8 (10 predstavuje nulovú korupciu) znamená štvorpercentný nárast investícií a každoročný rast hrubého domáceho produktu o pol percenta.¹⁷

Cecília Malmströmová, komisárka EÚ pre vnútorné záležitosti vyhlásila, že: „Je frustrujúce konštatovať, že praktické výsledky v boji proti korupcii v rámci Európskej únie sú neuspokojivé. Koľkokrát sme si už povedali, že je najvyšší čas konať? Európania očakávajú, že vlády jednotlivých členských štátov prijmú rozhodné kroky. Nastal čas, aby tak urobili.“¹⁸

Verejné obstarávanie predstavuje jeden hlavných zdrojov korupcie a úplatkárstva vo verejnej správe. Korupciu môžeme vidieť v najrôznejších formách a príčiny tohto nepriaznivého stavu môžu vzniknúť z najrôznejších dôvodov. Medzi dôvody problémov v tejto oblasti môžeme zaradiť nedostatky v legislatíve alebo nekorektný postup pri realizácii obstarávania.¹⁹

Nedostatky v legislatíve nájdeme v zákone o verejnom obstarávaní, v nadväzujúcich a súvisiacich predpisoch a všeobecne uznávaným štandardoch. Patria

¹⁷MAURO, P., *Why Worry About Corruption?* Economic Issues, 2, [online]. 1997, [2014-01-31]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/issues6/>

¹⁸CERCONE, M. a E. TOVE. *Eurobarometer: korupcia na vzostupe?* [online]. 15.2.2012 [2014-02-20]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-135_sk.htm

¹⁹VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico., 2001, 7 s. ISBN: 80-89041-19-1.

sem problémy s definovaním obstarávateľa, komplikované rozdelenie ustanovení, komplikovaná štruktúra, stanovenie ceny predmetu obstarávania, pri ktorej vzniká povinnosť použiť niektorú zo súťažných metód verejného obstarávania.

Nekorektný postup pri realizácii verejného obstarávania zahŕňa rozsiahlu oblasť porušovaní, nedodržiavania predpisov a všeobecne uznávaných princípov verejného obstarávania, nedostatkov a nepresností v procese obstarávania, nepoužívanie osvedčených metód projektového riadenia (pri riadení prác). Tento postup potom umožňuje ľahostajnosť verejnosti k nesprávnemu verejnému obstarávaniu a je podporovaná nedostatočnou funkciou trhu v prechodovej etape hospodárskeho mechanizmu. To má za následok priame hospodárske škody. Môže to vyvolať veľké spoločenské škody v oblasti etiky morálky spoločnosti. Tento problém nekorektnosti je spojený s problémom korupcie vo verejnom obstarávaní a má mimoriadne veľký rozsah, aj keď to nevieme exaktne preukázať.²⁰

Správy Najvyššieho kontrolného úradu v Slovenskej republike opakovane uvádzajú, že práve zákon o verejnom obstarávaní je najviac porušovaným zákonom v Slovenskej republike. Národný kontrolný úrad Slovenskej republiky každoročne konštatuje, že porušenia predstavujú miliónové úniky verejných prostriedkov, z ktorých sa vždy niekto výrazne obohatí.

Pri verejných obstarávaníach sa často stretávame s predajom verejného majetku, či už sa to týka predaja v rámci privatizácie, ale môže ísť o predaj napríklad obecného majetku, ktorý sa v súčasnosti veľmi často stáva nástrojom „pokrytia“ dier v obecnom rozpočte. Amatér by sa mohol domnievať, že v dnešnej dobe práve obce alebo štát, ktoré potrebujú každé euro pre riešenie svojich problémov vo svojich nedostatočných verejných rozpočtoch, budú predávať majetok čo najvýhodnejšie. Realita je však úplne iná a v mnohých prípadoch sa to tak nedeje. Je pravda, že trhovú hodnotu majetku a účtovú hodnotu majetku môžu byť rozdielne. Keď však porovnáme celkovú účtovú hodnotu predaného majetku a objem získaných príjmov z tohto predaja vykazujú obrovský rozdiel. Existuje mnoho situácií, keď bol verejný majetok už o niekoľko dní predaný na súkromnom trhu znovu a o niekoľkonásobne vyššiu cenu. Ak by sme však vychádzali pri hodnotení miery korupcie, úplatkárstva a kriminality pri uplatňovaní zákona o verejnom obstarávaní, ale aj pri predaji verejného majetku z počtu uzavretých

²⁰VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico., 2001, 7 s. ISBN: 80-89041-19-1.

súdnych prípadov, prišli by sme na to, že tento problém ani neexistuje. Realita, o ktorej sa radšej mlčí je však úplne odlišná.²¹

2.1 Korupcia, nepotizmus a klientelizmus

Vo verejnom sektore má slovo korupcia viacero podôb, a práve preto definovanie tohto pojmu nie je jednoduché. Ak by sme chceli definovať pojem korupcie očami právnika, prirovnali by sme to k odchýlke od právnych noriem, porušovaniu platných noriem a zákonov. Tento pohľad predstavuje jednu z najjednoduchších definícií. Svojím spôsobom sa zameriava na správanie ľudí pôsobiacich vo verejnej správe. Korupcia je taktiež odchýlkou od etických noriem, prípadne by sme mohli povedať, že je to činnosť poškodzujúca verejný záujem. Veľmi často uvádzanou definíciou je chápanie korupcie ako: „Zneužitie moci nad cudzím, zvereným majetkom, či právami, s cieľom získania osobných, súkromných výhod.“²² Touto definíciou sa vyjadruje korupcia v súkromnom aj verejnom sektore. Korupcia môže nastať v situáciách, kde je nepriamy výkon zverených úloh a práv. Poverená osoba má možnosť konať v mene inej osoby či subjektu a má možnosť rozhodovať o cudzích zverených právach a majetku. Príkladom, ktorý je typický, je verejný sektor, kde občania cez inštitút volieb kreujú verejnú moc a výkon istej časti úloh delegujú na zamestnancov verejného sektora. Vo verejnom sektore dochádza k asymetrii informácii, kde pracovníci z verejnej správy informácie majú a na druhej strane sú napríklad občania alebo podnikatelia, ktorým tieto informácie chýbajú. Práve nepriamy výkon verejných vecí vytvára priestor na korupčné správanie. Pod súkromnými výhodami môžeme rozumieť výhody získane priamo pre osobu, ktorá zneužila svoju zverenú moc, ale môžu to byť aj výhody, ktoré si týmto správaním mohla zabezpečiť pre rodinných príslušníkov či priateľov. Korupcia vo verejnom sektore teda znamená zneužitie verejného úradu na súkromný prospech.²³

²¹VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico., 2001. 7 s. ISBN: 80-89041-19-1.

²²ZEMANOVIČOVÁ, D., BEBLAVÁ, E., *Krajina rovných a rovnejších*. Bratislava: Kalligram, 2003. 15 s. ISBN 80-7149-563-8.

²³ZEMANOVIČOVÁ, D. a E. BEBLAVÁ. *Krajina rovných a rovnejších*. Bratislava: Kalligram, 2003. 16 s. ISBN 80-7149-563-8.

V odbornej literatúre sa môžeme stretnúť s pojmom veľká korupcia a malá, drobná korupcia. S drobnou korupciou sa môže človek stretnúť v každodennom živote a to tým spôsobom, že vykladá časť svojho disponibilného príjmu na úplatky. Ide o potrebu uplacať pri poskytovaní verejným službám, ako napríklad v zdravotníctve pri operáciách, či hospitalizácii pacienta, pri získaní stavebného povolenia alebo výpisu z katastra nehnuteľností. Na druhej strane veľká korupcia sa nepriamo dotýka taktiež každého jednotlivca. Nepriamo znamená, že občan neposkytuje časť svojich peňažných prostriedkov na úplatky, ale napríklad predražená stavba školy v okolí, kde býva, sa ho v konečnom dôsledku dotkne tiež.

Výraz klientelizmus je konflikt záujmov, ktorý vzniká uprednostňovaním, preferovaním priateľov a známych, kolegov, spriaznených skupín. O klientelizme môžeme hovoriť v tom prípade, keď rozdeľovanie statkov, služieb, tovarov a uznání uskutočňuje na základe priateľských alebo iných osobných vzťahov. Zvyčajne ide o uprednostňovanie a zvýhodňovanie tých, ktorým sme za niečo zaviazaní, a tým potláčame nárazníkový princíp. Nárazníkový princíp je taký výraz, ktorý charakterizuje správanie jednotlivca tak, aby jeho osobné vzťahy nehrali žiadnu úlohu pri prijímaní rozhodnutí. Korupcia a klientelizmus sú dva odlišné, ale navzájom súvisiace pojmy. Pri klientelizme ako spôsobe je spoločnosť organizovaná, kým pri korupcii ide o správanie jednotlivca v spoločnosti, ktoré môže, ale nemusí prerásť do hromadného javu. Ide hlavne o situácie vo verejnom sektore, keď je do siete klientov zapojená osoba, ktorá reprezentuje verejný záujem, ale, bohužiaľ, pri plnení svojich povinností uprednostňuje spriaznené siete. V politickej sfére sa stretávame často s tým, že sa okrem osobného obohatenia stáva motívom klientskeho správania získanie informácií na uskutočnenie politických aktivít.²⁴

Za nepotizmus vo verejnom sektore považujeme špecifický typ konfliktu záujmu. Toto slovo má pôvod v slove nepot, čo znamená synovec, príbuzný. V súčasnej dobe sa tento pojem používa v oveľa širšom zmysle. Nepotizmus sa týka situácií, kde osoba, ktorej je zverená moc vo verejnej správe získava výhody pre člena svojej rodiny. Medzi nepotizmus zahŕňame:

- účasť na prijímaní, vymenovaní, zaradení, preradení, hodnotení práce, rozhodovanie o pracovnom postupe, preložení rodinného príslušníka alebo

²⁴ZEMANOVIČOVÁ, D. a E. BEBLAVÁ. *Krajina rovných a rovnejších*. Bratislava: Kalligram, 2003. 17-19 s. ISBN 80-7149-563-8.

blízkej osoby verejným činiteľom. Ide napríklad o situácie, keď by primátor mesta prijal do úradu svoju dcéru a hodnotil by jej pracovný výkon, alebo riešil disciplinárne priestupky,

- účasť na rozhodovaní o odmeňovaní rodinného príslušníka alebo blízkej osoby,
- delegovanie úloh, ktoré sú spojené s prijímaním, preradením, zaradením, pracovným postupom rodinného príslušníka alebo blízkej osoby na podriadeného.²⁵

2.2 Rozdiel medzi korupciou a lobingom

Spolu s verejnou politikou prichádzajú časté kontakty verejného sektora s verejnosťou, občanmi a podnikateľmi. Prirodzenou a neoddeliteľnou súčasťou demokracie je pôsobenie záujmových skupín na volených predstaviteľov a verejnú správu. Pri lobovaní, ktoré je svojim spôsobom korektné získa verejný sektor užitočné informácie, ktoré upozorňujú na hroziace sa problémy, ako aj na možné riešenia.

Lobing by sme mohli charakterizovať ako priame pôsobenie jednotlivca, skupiny alebo reprezentanta na voleného predstaviteľa alebo zamestnanca verejného sektora, ktorý má možnosť ovplyvniť výsledok legislatívneho alebo regulačného procesu a nezobrazuje konflikt záujmov ani korupciu. Hlavným znakom lobingu je, že ide o činnosť verejnú alebo verejne kontrolovateľnú.

Ak je lobing uskutočňovaný verejne, môžeme povedať, že prispieva k sprostredkovaniu informácií na legislatívnom a politickom trhu a môže napomôcť ku kvalite legislatívneho procesu. V dnešnej dobe sa často stretávame s tým, že slovo lobing sa zamieňa slovom korupcia. Určenie presnej hranice medzi týmito dvoma fenoménmi je zložitá. Korupcia je priamym pôsobením na voleného predstaviteľa alebo na zamestnanca verejného sektora, ktorý má za cieľ ovplyvniť výsledok legislatívneho, regulačného alebo administratívneho procesu s obdarovaním finančnej alebo inej odmeny.²⁶

²⁵ZEMANOVIČOVÁ, D. a E. BEBLAVÁ. *Krajina rovných a rovnejších*. Bratislava: Kalligram, 2003. 20 s. ISBN 80-7149-563-8.

²⁶ZEMANOVIČOVÁ, D. a E. BEBLAVÁ. *Krajina rovných a rovnejších*. Bratislava: Kalligram, 2003. 21-22 s. ISBN 80-7149-563-8.

2.3 Úplatok

Úplatok je spôsob uskutočňovania korupcie, pretože úplatok sa platí, úplatok sa prijíma, úplatok sa vyžaduje. Platby v peňažnej forme alebo ako protislužba môžu mať viacero podôb. Za kúpu tovarov v obchode platíme trhové ceny, za poskytnutie služieb od lekárov platíme úplatky, čašníkom v reštauráciách nechávame prepitné a rodinným príslušníkom dávame dary. Existuje viacero druhov vzájomnosti a nie všetky sú úplatkom.

Pri úplatkoch môžeme hovoriť o situáciách, ktoré vedú k prijímaniu, plateniu a vyžiadaniu úplatku:

- **Vyrovnanie dopytu a ponuky** – ide o situáciu, kde sa úplatkom vyrovnáva nerovnováha na trhu, keď je dopyt väčší ako ponuka. Vo verejnom sektore sú mnohé tovary a služby poskytované zadarmo alebo za nižšiu cenu ako je trhovacia cena na trhu. Verejný sektor má možnosť rozhodovať o tom, ako rozdelí obmedzené zdroje či výhody jednotlivcom a firmám. Pravdaže, aj tu platí zásada, že by mali postupovať podľa jasne stanovených kritérií. Jednotlivci, ale aj firmy sú ochotní platiť za prístup k službám či tovarom za nižšiu cenu. Medzi takéto situácie patrí oblasť zdravotníctva, školstva, atď.

- **Motivačný prvok** – v tomto prípade úplatkom má byť získanie bonusu napríklad motivačného alebo príplatku. Verejný zamestnanec môže mať malú motiváciu robiť delegovanú prácu pri určitej platovej úrovni a pri určitej úrovni internej kontroly. Môžu preto prácu odkladať a naťahovať. A práve z toho dôvodu, niektorí jednotlivci a firmy sú ochotní priplatiť si za rýchlejšie vybavenie istej záležitosti, alebo dokonca si priplatiť za kvalitnejšiu odvedenú prácu. Medzi takéto situácie môžeme zaradiť napríklad zápis do obchodného registra.

- **Znižovanie nákladov** – priestor pre vznik úplatkov nastáva aj vtedy, keď je napríklad štátnom stanovená výška platenia daní. Uplácanie nastáva v situáciách, keď sa chce jednotlivec alebo firma dohodnúť o odpustení, resp. znížení sadzby. Podnikateľ sa dohodne s colníkom o vyrubení nižšej sadzby za clo. Tam, kde regulátor disponuje s vlastnou rozhodovacou mocou, môže vzniknúť priestor na takéto správanie.

- **Umožnenie kriminálnych aktivít** – niektoré podnikateľské subjekty, ktoré spadajú do skupiny nelegálnych, sa snažia o zabezpečenie si svojej istoty kupovaním polície, politikov, sudcov, aby im umožnili sa podieľať na ziskoch z nelegálnych aktivít. Ak by sme hovorili o extrémnych prípadoch nelegálneho podnikania, tieto skupiny

dominujú prostredníctvom korupčných praktík polície a iných častí verejného sektora. Vo viacerých prípadoch im nejde len o imunitu, ale aj o udržanie svojho monopolu na nelegálnom trhu. V prípadoch, keď podnikateľ potrebuje získať nejakú licenciu na prevádzkovanie podnikateľskej činnosti alebo na uskutočňovanie aktivít, akou je napríklad vyvážanie dreva, kontaktuje svojho verejného zamestnanca a tak má korumpujúci podnikateľ konkurenčnú výhodu.

Všetky tieto situácie sa navzájom nevyklučujú a sú náchylné na korupčné správanie. Úplatok teda môže byť motivačný nástroj, ale zároveň alokátor niektorého z obmedzených prostriedkov, ako napríklad licencie alebo môže slúžiť na získanie daňovej úľavy²⁷.

2.4 Korupcia vo verejnom obstarávaní

Verejné obstarávanie zahŕňa nákup tovarov, služieb a prác za verejné prostriedky. Verejný obstarávateľ musí dodržiavať definované predpisy pri nákupe tovarov, služieb a prác, ktoré sú financované verejnými prostriedkami. V Slovenskej republike túto oblasť upravuje zákon o verejnom obstarávaní spolu s Úradom pre verejné obstarávanie. Prieskum agentúry FOCUS pre TIS uviedol, že podnikatelia, ktorí sa prieskumu zúčastnili, sa domnievajú, že pri verejnom obstarávaní dochádza ku korupčnému správaniu. Z oslovených 52 % podnikateľov uviedlo, že k nemu dochádza často a podľa 21% podnikateľov k nemu dochádza takmer vždy. Skupina podnikateľov, ktorá uviedla, že k nemu dochádza takmer vždy, taktiež dodala, že ku korupcii dochádza najmä v momente vyhodnocovania ponúk členmi hodnotiacej správy. Ako druhý moment najčastejšieho výskytu korupcie vo verejnom obstarávaní podnikatelia uviedli, že nastáva vo formulácií súťažných podmienok obstarávania.²⁸

Keď hovoríme o korupcii vo verejnom obstarávaní alebo o predaji verejného majetku je jedným zdrojom obrovský objem finančných prostriedkov.

Verejné prostriedky tvoria finančné prostriedky občanov, ktoré vo forme daní a poplatkov zverili verejnej správe. Verejná správa má za úlohu v ich mene vynakladať s finančnými prostriedkami na účelné a efektívne plnenie celospoločenských záujmov.

²⁷ZEMANOVIČOVÁ, D. a E. BEBLAVÁ. *Krajina rovných a rovnejších*. Bratislava: Kalligram, 2003. 27-30 s. ISBN 80-7149-563-8.

²⁸ZEMANOVIČOVÁ, D. a E. BEBLAVÁ. *Krajina rovných a rovnejších*. Bratislava: Kalligram, 2003. 60-62 s. ISBN 80-7149-563-8.

Štát a jeho politické a hospodárske zložky určujú pre každý rok úroveň zdrojov určených na verejné obstarávanie a na spoločenské záujmy, ktoré nimi majú byť uspokojené.

Verejná správa a ďalšie organizácie napojené na verejné zdroje zabezpečujú tri veľké skupiny predmetov:

- dodávky tovarov (vybavenie kancelárií, počítače, telekomunikačné zariadenia, dopravné prostriedky, kancelárske a hygienické potreby, energia, potraviny pre sociálne ústavy),
- služby (napríklad právnické, finančné, poradenské, mandátne, upratovacie, školiace, stravovacie, komunálne),
- práce (investičné, stavebné, rekonštrukcie a modernizácie).

Byť dodávateľom verejnej správy pri verejnom obstarávaní prináša vybraným dodávateľom významné výhody. Ide o veľké dodávky, kde finančná náhrada je v zásade spoľahlivá. Objednávky stabilizované a zväčša opakujúce, primeraný zisk sú pre dodávateľov perspektívne. Práve preto sa snažia podnikatelia získať verejnú objednávku a vyhrať verejné obstarávanie. Túto skutočnosť si však uvedomujú aj zamestnanci verejnej správy. Ak by zamestnanci skutočne rešpektovali verejný záujem, mali by využívať pôsobenie trhového prostredia a súťažných metód verejného obstarávania. Potom by zabezpečili výber dodávok kvality, ktoré by uspokojovali verejné potreby a k tomu by boli aj hospodárne. Zamestnanci verejnej správy a ďalší obstarávatelia však zo všeobecne známych príčin nie vždy obhajujú naozaj verejný záujem.²⁹

V súčasnosti si práve zamestnanci najviac uvedomujú, že podnikatelia majú o objednávky mimoriadny záujem a sú pripravení vyjadriť svoju vďaku za to, že objednávku získali. Forma takého vyjadrenia vďaky môže byť primeraná pozornosť, ktorú netreba hodnotiť ako protispoločenský jav. Ak by sa takéto prejavenie vďaky stalo sprievodným znakom verejného obstarávania, vtedy hovoríme o očakávanej, požadovanej vďake. Týmto sa naplní posledný krôčik k trestne protispoločenskému javu, ktorý vychádza z podnikateľskej logiky. Verejný obstarávateľ požaduje za svoju pomoc pri poskytovaní objednávky stále väčší podiel na zisku a samozrejme sa snaží danému podnikateľovi zabezpečiť čo najvyšší zisk. Nie je podstatné akou formou to môže spraviť, či už vylúčením súťaže, stanovením takých podmienok súťaže, ktoré

²⁹VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico., 2001, s. 8-9. ISBN: 80-89041-19-1.

vyhovujú len danému dodávateľovi, ovplyvnením vyhodnotenia súťaže, následnou úpravou zmluvy alebo dodatkami k zmluve, alebo prebratím neúplnej či nekvalitnej dodávky. Dôvtip človeka vedúceho k neoprávneným ziskom je ohromná a nevyčerpatel'ná a v trhovom hospodárstve bola, je a bude mať svoje miesto.

Obrázok 4: Korupcia a úplatkárstvo

Zdroj³⁰

Pri verejnom obstarávaní je nevyhnutné, aby bolo stanovené, čo je akceptovateľná pozornosť a čo je už úplatkárstvo alebo korupcia, ako predchádzať úplatkom a korupcii a aké opatrenia proti nim prijať, ako úplatky a korupciu odhaľovať a ako ju trestať.

Nestabilita právneho prostredia je tvorená z nedostatočného dodržiavania zákonov a predpisov, čo je typickým znakom našej spoločnosti. Pravdaže, je známe, že namietajú tí, v prospech ktorých sa predpisy porušujú. Pri vyhratom verejnom obstarávaní sa o prospech podelia víťazní podnikatelia s verejným obstarávateľom, s konkrétnymi zamestnancami verejného obstarávateľa. Je teda zrejmé, že úradníci nie sú v pozícií v ktorej by stáli na čele boja proti korupcii a úplatkárstvu.

Medzi rozhodujúce nedostatky verejného obstarávania patrí:

- mrhanie verejnými prostriedkami,
- úplatkárstvo a korupcia, porušovanie spoločenskej morálky, kde škody na úkor spoločnosti prevyšujú priame hospodárske škody na verejných prostriedkoch.

³⁰[online]. © 2014 [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: http://www.rodon.cz/admin/upload_tinymce/600.jpg

Pri získavaní prác, tovarov a služieb, ktoré sa nakupujú formou verejného obstarávania a sú financované z verejných zdrojov, tvorí práve transparentnosť jeden z najväznejších princípov.³¹

Hlavnými princípmi verejného obstarávania podľa Jiřího Vlacha a Juraja Nemca sú hospodárnosť, efektívnosť, nediskriminácia a transparentnosť.

„Hospodárnosť – dotýka sa najmä cien prác, tovarov a služieb, ale môže sa dotýkať aj iných kritérií, ktoré ovplyvňujú ekonomický prínos pre obstarávateľa, ako sú cena obstarania, výkon a využiteľnosť služby a pod.“³²

„Efektívnosť zahrňuje systém, pracujúci v danom časovom rámci s minimom byrokracie a zodpovedajúci potrebám konečného užívateľa prác, služieb a tovarov.“³³

„Nediskriminácia znamená, že sa neuplatnia nepotrebné obmedzenia účasti vo verejnom obstarávaní o konkrétnu objednávku. To nebráni obstarávateľovi, aby trval na tom, že účasť môže byť obmedzená na kvalifikované firmy, alebo aby stanovil prísne ukazovatele s ohľadom na kvalitu obstarávaných prác, tovarov a služieb.“³⁴

„Transparentnosť, ktorú charakterizujú jasné pravidlá a prostriedky na overenie plnenia týchto pravidiel. Prostriedkami na zabezpečovanie transparentnosti sú verejné vyhlásenia metód verejného obstarávania, účasť uchádzačov na otváraní obálok, dodržiavanie vyhlásených podmienok na kritérií a verejné vyhlásenie výsledkov a víťazov. Prostriedkami na overovanie transparentnosti sú protokoly, ktoré sú prístupné verejným audítorm a zainteresovaným stranám, ako sú neúspešní uchádzači, ktorí chcú poznať dôvody, prečo v súťaži neuspeli.“³⁵

„Zodpovednosť znamená, že tí, ktorí vykonávajú obstarávanie z poverenia štátu alebo iných verejných orgánov, musia byť zaviazaní trvať na stanovených podmienkach a niesť zodpovednosť – disciplinárnu alebo aj trestnú – za zlyhanie pri plnení svojich záväzkov.“³⁶

³¹VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico, 2001, 9 s. ISBN: 80-89041-19-1.

³²VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico, 2001, 9 s. ISBN 80-89041-19-1.

³³VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico, 2001, 9 s. ISBN 80-89041-19-1.

³⁴VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico, 2001, 9 s. ISBN 80-89041-19-1.

³⁵VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico, 2001, 10 s. ISBN 80-89041-19-1.

³⁶VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico, 2001, 10 s. ISBN 80-89041-19-1.

Hospodárnosť a efektívnosť sú hlavnými cieľmi verejného obstarávania na národnej úrovni práve z toho dôvodu, že vláda a platcovia daní chcú vidieť protihodnotu za verejné prostriedky vynaložené na obstaranie napríklad tovarov. Medzi doplňujúce ciele môžeme zaradiť nediskrimináciu, transparentnosť a verejnú zodpovednosť, ktoré môžu v určitých prípadoch vyvolať konflikty na národnej aj medzinárodnej úrovni. Nedostatočná transparentnosť má za následok nedostatočnú hospodárnosť vynakladania verejných prostriedkov. Netransparentnosť môže spôsobiť významné škody v oblasti etiky a morálky, ktoré majú niekedy horšie následky a škody ako hospodárske.

2.5 Konkrétne príklady korupcie

Ak by sme mali hľadať rozsah úplatkárstva a korupcie a analyzovať ho v podmienkach verejného obstarávania v Slovenskej republike, tak by sme prišli na to, že v posledných rokoch na základe súdnych rozhodnutí je malý počet ukončených prípadov. Práve preto, keď chceme vyjadriť korupciu a úplatkárstvo, musíme sa obrátiť na metódu prieskumu verejnej mienky. Organizácia s medzinárodnou pôsobnosťou s názvom Transparency International sa týmto zaoberá niekoľko rokov a do vydávania svojich výsledkov zaradila aj Slovenskú republiku. Slovenská republika sa medzi krajinami Európskej únie a strednej Európy ocitla na konci poradia za Poľskom, Maďarskom a Českom. Podľa prieskumu CPHR – Transparency International Slovensko sa korupcia na Slovensku neustále zvyšuje.³⁷

Aj na Slovensku sú dôsledky netransparetnosti vo vzťahu k úspešnosti a verejnému obstarávaniu mimoriadne nepriaznivé. Spôsobujú škody hospodárske a morálne a zvyšujú nepriaznivé dopady vo verejnom živote spoločnosti všeobecne.

V nasledujúcom texte uvedieme príklad, ktorý charakterizuje problém v oblasti verejného obstarávania v SR:

„Príklad 1 - Obstarávanie zdravotníckej techniky v bratislavskej fakultnej nemocnici.

Úrad pre verejné obstarávanie SR preskúmal na jeseň roku 2000 prípad obstarávania zdravotníckych prístrojov v bratislavskej fakultnej nemocnici, silne medializovaný vo väčšine masovo-komunikačných prostriedkov. Verejná súťaž

³⁷VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico., 2001, 10 s. ISBN: 80-89041-19-1.

prebiehala v podstate podľa pravidiel stanovených zákonom, avšak následne sa pri jej analýze zistilo, že v hodnoteniach členov výberovej komisie sú nezrovnalosti. V niektorých prípadoch došlo k tomu, že firma ktorá ponúkla najnižšiu cenu, získala v tomto hodnotiacom kritériu najnižší počet bodov. Pri rozbere vzniknutého stavu sa zistilo, že firma, ktorá napriek vyššej cene získala v tomto kritériu vyššie body (lepšie hodnotenie), ponúkala zároveň zaškolenie obslužného personálu v turisticky lukratívnej krajine. Vďaka medializovaniu problému a zásahu Úradu pre verejné obstarávanie bola táto súťaž nakoniec zrušená, avšak trestno-právnu ani inú zodpovednosť nikto nevyvodil. Vyložene nesprávne vyhodnotenie čisto kvantitatívneho kritéria zo strany člena hodnotiacej komisie nie je v našich súčasných podmienkach trestným činom, ale len „formálnym nedostatkom“ – v podstate jednoznačný dôkaz nefunkčnosti právneho štátu ako celku, ale aj nefunkčnosti súčasného systému fungovania kontroly vo verejnom obstarávaní. Podozrenie z korupcie je v tomto prípade ťažké vyvrátiť.“³⁸

2.6 Protikorupčná stratégia

Korupcia, ktorá je spoločenským problémom všetkých sfér spoločnosti dosiahla už také rozmery, že je potrebné vytvoriť zásadné riešenia. Svojím pôsobením sa nachádza už vo všetkých oblastiach a má schopnosť sa sama reprodukovať. Takáto situácia si vyžaduje už radikálny zásah a riešenia, ktoré by atakovali korupciu vo viacerých oblastiach.

Protikorupčnú stratégiu by sme mohli definovať ako spôsob pre dosiahnutie jedného bodu korupčnej rovnováhy do iného rovnovážneho bodu s nižším rozšírením korupcie. Stratégia môže byť nastavená na centrálnej úrovni, ale týka sa aj samosprávnych krajov, ale aj jednotlivých oblastí ako je zdravotníctvo, súdnictvo. Takúto protikorupčnú stratégiu môžu mať vytvorenú aj koalíční a opoziční politici vo svojich politických stranách, vláda, samospráva, mimovládne organizácie, primátori a starostovia obcí. Týka sa to všetkých tých, ktorí sú tvorcovia verejnej politiky.

Pre účinný boj s korupciou je potrebné, aby boli identifikované príčiny vzniku, to znamená, že je potrebná diagnóza. Nasledujúcim krokom je zavedenie terapie, ktorá vytvorí program potrebných zmien a postupnosti jednotlivých krokov. Nevyhnutnou

³⁸VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico, 2001. 11 s. ISBN 80-89041-19-1.

súčasťou boja s korupciou je vytvorenie čo najširšej protikorupčnej aliancie. Je nutné zapojenie občianskej spoločnosti, ktorá by mala byť v protikorupčnej stratégii aktívna a informovaná. V neposlednom rade je nutná motivácia na protikorupčné zmeny.

Keď sa zameriame na oblasť formálnych pravidiel musíme riešiť nielen represiu, ale aj prevenciu. Zmeny, ktoré nastavíme v systéme a v pravidlách budú postupným spôsobom obmedzovať korupčné príležitosti. Musia byť dodržiavané a vymáhateľné, a preto je nutné, aby represívne zložky prešli takou reformou, ktorá by zabezpečila ich akcieschopnosť. Kontrola a neustále monitorovanie musia vytvárať spätnú väzbu.

Viacero krajín nevie alebo nie je schopných uskutočniť všetko naraz. Pri tvorení protikorupčnej reformy je nevyhnutné stanovenie priorít, správne načasovanie resp. narážanie jednotlivých krokov s kombináciou rýchlych výsledkov so zavádzaním dlhodobých systémových zmien.

Pre vytvorenie zmeny v oblasti prevencie a represie je potrebná vôľa, ktorá sa môže vytvoriť len na základe tlaku zo strany občanov. Dôležitým prvkom protikorupčnej politiky je informovaný občan, ktorý sa stáva kľúčovou postavou v boji proti korupcii. Iba v prípade, že by bol tlak verejnej mienky dost' silný, aby politici pocítili tlak, vtedy je možné, že bude politická vôľa presadiť ich.³⁹

³⁹ZEMANOVIČOVÁ, D. a E. BEBLAVÁ. *Krajina rovných a rovnejších*. Bratislava: Kalligram, 2003. 171-172 s. ISBN 80-7149-563-8.

3 POROVNANIE FUNGOVANIA VEREJNÉHO OBSTARÁVANIA V KRAJINÁCH EURÓPSKEJ ÚNIE

Zjednocovanie Európy nastáva pre spoločný trh, jednotnú menu, spoločnú politiku a spoločné aktivity. Vonkajšie ekonomické prostredie krajín sa od seba líšia na základe geografického a politického hľadiska.⁴⁰ Dlhodobou ambíciou je zblížovanie právnych predpisov všetkých členských štátov Európskej únie. Rovnaká právna úprava je potrebná, pretože rozdiely v právnych systémoch sú prekážkou budovania a rozvoja voľného trhu. Rozdiely, ktoré sú v právnych normách, môžu zvýšiť právnu neistotu a problémy v cezhraničnom obchode.⁴¹ Pravdaže, rýchle napredovanie svetového hospodárstva, ktoré sa nachádza pod rastúcim tlakom globalizácie ekonomických procesov spôsobilo v poslednej dekáde veľa pozitívnych ale aj rozporuplných výsledkov.⁴²

Počiatky európskej úpravy verejných zákaziek môžeme hľadať v 70. rokoch. Cieľom európskej úpravy bol vznik spoločného trhu s presadením európskych princípov do oblasti zadávania verejných zákaziek. Tieto zákazky už nemôžu členské štáty vyhradzovať pre domáce podniky. Verejná súťaž na verejnú zákazku musí byť vyhlásená v európskom vestníku a nemôže sa stať, že by nastala diskriminácia uchádzačov z iných členských štátov.

Komunitarizácia verejných zákaziek má veľký význam. Takáto komunitarizácia verejných zákaziek napomáha k obmedzovaniu prenikania USA a Japonska do Európy. Verejné zákazky sa stávajú súčasťou jednotného vnútorného trhu a úzko súvisia s pohybom tovarov a služieb.

Cieľom európskej úpravy verejných zákaziek je predovšetkým harmonizácia vnútroštátnych predpisov vzťahujúcich sa na verejné zákazky a metódou právnej úpravy sú smernice, čo znamená, že sa nevytvára jednotná komunitárna úprava.

Verejná zákazka špecifikuje subjekty, ktoré ju môžu zadať. Takýmito subjektmi sú predovšetkým štát, ústredné orgány štátnej správy, regionálne a miestne orgány, ale

⁴⁰ ŠÍBL, D. *Medzinárodné ekonomické vzťahy*. Bratislava: EUROUNION, spol. s.r.o., 1996. 213 s. ISBN 80-85568-58-6.

⁴¹ LAZAR, J. a P. BLAHO. *Základné zásady súkromného práva*. Bratislava: IURA EDITION, 2007. 299 s. ISBN 978-80-8076-184-2.

⁴² BALÁŽ, P. Recenzie na medzinárodný obchod ve svetové krizi 21. století. *Ekonomický časopis*. 2013. roč. 61, č. 10, 1079 s. ISSN 0013-3035.

aj štátne a neštátne školy a nemocnice. Definícia takejto zákazky prebieha formou zmluvy o plnení zákazky. Ide o zmluvu medzi zadávateľom a dodávateľom. Ak ide o zákazky európskeho charakteru je potrebné stanoviť kritéria, od ktorých majú zákazky túto dimenziu a podliehajú predpísanému režimu. Existujú výnimky, keď režim verejnej zákazky nemusí mať zákazky. Týka sa to zabezpečovania bezpečnosti štátu a národnej obrany. Publicistika vyhlásenia sa robí formou výberového konania na základe verejnej súťaže v nasledujúcom kalendárnom roku, čo znamená rok dopredu. Je potrebné notifikovať Komisiu, ktorá následne zaistí publikáciu v Úradnom vestníku Európskej únie. Kritéria pre spôsobilosť uchádzača sú všeobecné postavenie uchádzača, ekonomická kapacita a technická kapacita. Pre udelenie zákazky je možné udeliť zákazku na základe najnižšej ceny alebo na základe ekonomicky najvýhodnejšej ponuky. Výberové konanie musí byť z hľadiska korektnosti preskúmané súdom. Uchádzač musí mať možnosť uplatniť svoje námietky. V prípade pochybností o regulatívnom konaní o verejnej zákazke musia mať účastníci možnosť k preskúmaniu nezávislým orgánom. Porušené by mohli byť nie len európske predpisy, ale aj predpisy na národnej úrovni. Pri zistení pochybenia je možné prijať predbežné opatrenie, aby nedošlo k ďalšiemu poškodzovaniu záujmov poprípade rozhodnúť o náhrade škody.⁴³

Empirické pozorovanie miery korupcie v jednotlivých krajinách sveta za posledných sedemnást rokov dokazujú, že severské krajiny obsadzujú tradične popredné miesta s najnižším indexom vnímania korupcie. Medzi prvých päť štátov patrí Dánsko, Fínsko, Švédsko a nasleduje v popredných miestach aj Nórsko a Island. Ešte dôležitejšie než poradie krajiny je hodnota sledovaného indexu korupcie. Vo výsledku je hodnota indexu od nula až po desať, kde nula znázorňuje krajinu úplne skorumpovanú a desiatka znázorňuje krajinu bez korupcie. Severské krajiny sa pohybujú v intervale 9 - 9,5, západoeurópske krajiny 6 - 8,9 a východoeurópske krajiny 3,3 - 5,5.

⁴³TÝČ, V. *Základy práva Evropskej unie pro ekonomy*. 6. vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2010. 248 - 249 s. ISBN 978-80-87212-60-8.

Obrázok 4: Corruption perceptions index 2013

Zdroj: TransparencyInternational Slovensko, 2013⁴⁴

Táto empirická analýza, ktorá bola publikovaná českými autormi sa snažila identifikovať faktory korupcie. Stabilná a silná korupcia, ktorú môžeme charakterizovať ako nezávislú na politických tlakoch, negatívne ovplyvňuje mieru korupcie vo verejnom sektore. Toto je príčina dlhodobého zotrvania úradníkov vo svojich funkciách pre umožnenie redistribúcie verejných prostriedkov v prospech účelovo vytvorených skrytých koalícií s diskriminačnou rovnováhou. V prípade krajín, ktoré sú staršími členmi Európskej únie má politická nezávislosť byrokracie a autonómne rozhodovanie pozitívny protikorupčný vplyv. V štúdiu je taktiež zachytený pozitívny vplyv vysokej životnej úrovne na nízku mieru korupcie. Miera spokojnosti nie je daná len výškou HDP alebo len štedrosťou sociálneho štátu, ale taktiež veľkú úlohu zohráva parameter spokojnosti so zdravím, rodinou, prácou, životným prostredím. Podobne ako aj pri

⁴⁴Transparency International, 2013. [online]. © 2014 [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152067462264456&set=a.464749149455.259115.277077069455&type=1&theater>

indexe vnímania korupcie aj v parametri spokojnosti patria severským krajinám popredné miesta.⁴⁵

Severská spolupráca je špecifickou oblasťou zahraničnej politiky. Pre Škandináviu je typickým znakom silná regionálna severská identita, ktorou podstatou je vnímanie odlišnosti od ostatnej Európy. Historická odlišnosť spočívala v takzvanom výbere tretej cesty, kde ide predovšetkým o ich sociálnodemokraticky sociálny štát a korporativizmus a ich postoje v medzinárodnej politike. Bol to výber medzi konfliktami postihnutou Európou s liberálnym západom a komunistickým východom. Severské štáty sa stále snažia, aby ich severská identita bola lepšia ako Európa.⁴⁶

Rothstein a Uslaner v roku 2005 vo svojom empirickom výskume zistili, že až 60 % ľudí v severských krajinách si myslí, že môžu dôverovať druhým ohľadom nakladania s verejnými zdrojmi v ich prospech. Tento ukazovateľ sa v rozvojových a tranzitných krajinách pohybuje v okolí hodnoty 10 %. Ďalej svojou kauzalitu preukazujú medzi vysokou úrovňou sociálnej vzájomnej dôvery v spoločnosti a pozitívnym prístupom k demokratickým inštitúciám, vyššou politickou angažovanosťou, dôverou k minoritám a imigrantom a sebadôverou k zmene svojich životných príležitostí. Participácia a angažovanosť severských štátov v dobrovoľníckych organizáciách je najvyššia v porovnaní s ostatnými západoeurópskymi krajinami a východoeurópskymi krajinami. Tak sa zdá, že spoločenský fenomén spoliehania sa občanov na štát v sociálne silných krajinách s vysokým podielom verejných služieb sa v týchto prípadoch nenachádza.

Ak by sme sa zamerali na ekonomickú stránku severských krajín, tak tieto krajiny sú nadpriemerne prosperujúce a obsadzujú pravidelne prvé miesta v rebríčku konkurencieschopnosti. Taktiež v hodnotení ľudského rozvoja, postavení žien v spoločnosti, kvality systému vzdelávania a sociálnej starostlivosti o staršiu generáciu. Goran Therborn, profesor sociológie pre Czech Sociological Review v roku 2006 povedal: „Škandinávia má silnú tradíciu úsilia o sociálnu rovnosť, spojenú s podnikavým roľníctvom a tiež s priemyselnou robotníckou triedou.“

⁴⁵SCHELLE, K., a J. TAUCHEN. *Korupce – včera a dnes*. Ostrava: KEYPublishing, s.r.o., 2013. 147-149 s. ISBN 978-80-7418-177-1.

⁴⁶BRUNCLÍK, M., HAVLÍK, V. a A. PINKOVÁ. *Skandinávie*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 241 – 243 s. ISBN 978-80-7357-703-2.

Z empirických a faktických údajov o severských štátoch môžeme konštatovať, že za nízkou mierou korupcie stojí niečo viac, ako len vysoká životná úroveň a vyhnutie sa vojnovým konfliktom v minulom storočí. Viaceré ukazovatele nám hovoria viac o parametroch chovania sa členov spoločnosti v inštitucionálnom prostredí, ktoré je nastavené pravidlami hry v spoločnosti.⁴⁷

3.1 Centrálné verejné obstarávanie

Skúsenosti a poznatky zo zahraničia môžu byť prínosné k zvyšovaniu efektívnosti a kvality poskytovania služieb vo verejnej správe. Ako prvej sa budeme venovať Veľkej Británii, ktorá má veľké skúsenosti s uzatváraním zmlúv vo verejnom sektore. Veľká Británia ako prvá zriadila systém povinného trhového testovania, ktorý sa nazýva Compulsory Competitive Tendering – CCT a neskôr začala s uplatňovaním voľnejších postupov garantovania Best Value for money. Táto časť diplomovej práce je zameraná na poukázanie toho, ako sa efektívne nakladanie s verejnými zdrojmi premietla do regulácie verejného obstarávania vo vybratých krajinách Európskej únie. Česká republika ako aj Slovenská republika dlhodobo zápasí s problémami podobnými v uzatváraní zmlúv vo verejnom sektore. Ďalej sa zameriame na pomerne dobrý systém vo verejnom obstarávaní, ktorý je v Slovinsku a predsa aj tu nájdeme niektoré problémy. Veľmi významným prvkom vo verejnom sektore je využívanie centrálného spoločného obstarávania, ktoré má pozitívne skúsenosti vo svete.⁴⁸

Centrálné verejné obstarávanie umožňuje vyššiu transparentnosť vo verejnom obstarávaní, hospodárnejší a efektnejší proces, hospodárnejšie vynakladanie s verejnými zdrojmi, zníženie rizika korupcie, priamu zodpovednosť subjektu realizujúceho verejné obstarávanie, omnoho vyšší štandard procesu verejného obstarávania. Skúsenosti s centrálnym verejným obstarávaním majú viaceré krajiny Európskej únie. Fungujú na princípe elektronických verejných trhov, katalógov, ktoré efektívne znižujú náklady na verejné obstarávanie, dokážu skrátiť čas na získanie tovarov a služieb vzhľadom na katalogizácie a štandardizácie tovarov a služieb. Tým celý proces verejného

⁴⁷SCHELLE, K. a J. TAUCHEN. *Korupcie – včera a dnes*. Ostrava: KEYPublishing, s.r.o., 2013. 148-149 s. ISBN 978-80-7418-177-1.

⁴⁸MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E. a M. BEBLAV. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 107 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

obstarávania stransparentňujú a uplatňujú princíp rovnakého zaobchádzania. Cieľom celého procesu je čo najhospodárnejšie využívať verejné zdroje s výkonom týchto činností ponechaných aj na súkromné spoločnosti.⁴⁹

Centrálne verejné obstarávanie je spoločné verejné obstarávanie viacerých obstarávateľov. Takáto organizácia verejného obstarávania býva úspora z rozsahu, kde sa pri rozsiahlejších nákupoch alebo s efektívne zvolenom rozsahu systému zabezpečenia niektorej verejnej služby predpokladá možnosť získať výhodu zo zníženia ceny alebo za zníženia nákladov pri poskytovaných službách. Existujú viaceré druhy centralizovaného obstarávania, pomenovaním SOVO v jednotlivých krajinách Európskej únie:

- **Národné nákupné skupiny** – niektoré členské krajiny Európskej únie využívajú centralizované agentúry alebo skupinu agentúr, ktoré sú riadené a vlastnené štátom. Takáto centrálna agentúra robí hromadné nákupy priamo od dodávateľov, ako sprostredkovateľ nákupu pre viaceré štátne agentúry a úrady. Môžeme pomenovať tento model ako monopolný, ale v súčasnej dobe sa používa zriedka.

- **Regionálne a lokálne skupinové obstarávanie** – v mnohých krajinách existujú systémy, ktoré sa spájajú na nákupné operácie vládnych úradov, verejných inštitúcií či miestnych orgánov z rovnakého regiónu do jednej objednávky. Ak by bolo potrebné tak sa tieto organizácie zoskupia formou konzorcia alebo joint ventures cieľom obstarania istého tovaru alebo služby. Dohoda môže byť na dodanie daného statku s ďalším verejným orgánom alebo súkromnou organizáciou. Spojenie takýchto rovnakých objednávok môžeme dosiahnuť zníženie ceny s porovnaním s individuálnym postupom.

- **Špecializované agentúry** – verejné obstarávanie je taká oblasť, kde je ekonomický prínos z efektívnosti zrejмый, a preto takáto špecializácia agentúr sa môže stať silnou výhodou. Centralizovaná agentúra sa špecializuje na poskytovanie istého tovaru alebo služby a tým môže zväčša ponúknuť nižšiu cenu alebo vyššiu kvalitu ako menší konkurenti. Tieto agentúry vystupujú aj v silnejšej pozícii voči dodávateľom a konečným užívateľom, čo môže zabezpečiť lepšiu aplikáciu a výkonnosť. Pre udržanie si klienta, napríklad pri poskytovaní počítačových služieb je nevyhnutné venovať pozornosť vývoju situácie na trhu a kvalite produktov. Taktiež je potrebné sa

⁴⁹Centrálne obstarávanie. [online]. 2009 [cit. 2014-02-07]. Dostupné z: <http://www.centralnyobstaravatel.sk/index.php?zobraz=ehtml&idmenu=2>

zamerat' na rozsah servisných služieb a budovanie dlhodobých vzťahov so zákazníkom.⁵⁰

3.2 Veľká Británia

V závere minulého storočia zaviedla Veľká Británia veľkú reformu vo verejnom sektore. S implementáciou princípov New Public Management zaviedla aj v roku 1980 povinný systém trhového testovania efektívnosti s názvom „Competitive Compulsory Tendering - CCT“. Cieľom tohto testovania bolo zvýšenie efektívnosti zabezpečovania verejných služieb, ako aj celkové zvýšenie kvality služieb poskytované občanom. Hlavnou myšlienkou tohto procesu bolo povinné porovnávanie externého a interného zabezpečovania zvolenej služby, takže keď sa preukázala nedostatočná efektívna ponuka súkromného sektora, služba bola zabezpečovaná interne. Prínosom bolo, že organizácie museli analyzovať zabezpečovanie pomocných služieb a tým bol vyvíjaný tlak na zvýšenie efektívnosti. Tento systém aj pri pozitívnych výsledkoch nahradil prístup „Best Value for Money“, ktorý sa ešte viac upriamil na dosahovanie výsledkov. V tomto procese sa organizácie sústreďujú na „zákazníka“ a prispôbujú sa potrebám a požiadavkám. Ich zabezpečovanie sa štandardizovalo a informácie o efektívnosti a kvalite sa poskytovali verejnosti, ktorá mala možnosť ich kontrolovať. Jeden z nástrojov verejnej kontroly sa vo vzťahu k týmto pomocným službám „Service Level Agreements“, ktorý je zmluvou medzi organizáciou a zákazníkmi. Predpokladom bolo, že presne definované, štandardizované a správne nákladovo ohodnotené pomocné služby na základe podmienky efektívnej úrovne nákladov môžu napomôcť k zvyšovaniu kvality služieb organizácie. Samosprávy a verejné organizácie musia spracovávať každoročne správu, kde uvádzajú mieru dosiahnutých ukazovateľov a štandardov. Ak by sa stalo, že by zaostávali, bude im poskytnutá päťročná lehota na postupné zlepšenie. Takýmto spôsobom sa znižujú rozdiely vo výkonnosti verejných organizácií.⁵¹

Vo Veľkej Británii sa hlavný dôraz štátnej politiky vo vzťahu k verejnému obstarávaniu kladie na získanie primeranej hodnoty za vynaložené prostriedky. To

⁵⁰MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 121 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

⁵¹MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 107 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

môžeme definovať ako kombinácia kvality a nákladov počas doby životnosti, zvyčajne prostredníctvom súťaže. Pre dosiahnutie decentralizovaného prístupu k verejnému obstarávaniu je typické, že ministerstvá nie sú viazané využívať poskytované služby od ústredných agentúr obstarávania, ale od tých, ktoré im ponúkajú najlepšiu efektívnosť.

52

3.3 Dánsko

Dánsko je krajinou, kde nie je samostatná organizácia, ktorá by mala mandát na realizáciu nákupov pre jednotlivé štátne inštitúcie. Uplatňuje sa tu systém centrálného uzatvárania a koordinácie rámcových zmlúv. Rámcová zmluva je akosi dohodou, ktorá stanovuje ceny pre obstarávanie tovarov a služieb, pričom množstvá nešpecifikuje. Pre kupujúceho nevzniká záväzok transakciu realizovať. Rámcová zmluva umožní nákupcovi fixovať ceny položiek, keď v čase uzatvorenia zmluvy nie je možné povedať v akom množstve sa transakcia uskutoční. Príkladom môže byť projekt, pri ktorom nevieme koľko expertov je potrebných a na aký čas, ideálne je rámcový kontrakt. Rámcové dodávateľské kontrakty sú efektívnejšie ako výberové procesy a eliminujú prácu spojenú s prípravou mnohých ponúk na tovary alebo služby.

V roku 1976 vznikla Vládna agentúra pre verejné obstarávanie „Government Procurement Agency“ odčlenením sa od ministerstva financií, tak sa na účely obstarávania tovarov a služieb začali uzatvárať rámcové zmluvy. Tieto zmluvy nie sú samostatne právne upravované. Sú to vlastne dohody o cenách a o ďalších špecifických podmienkach na určité obdobie, kde sa množstvo dodávaných tovarov a služieb bližšie nešpecifikuje. Táto agentúra uzatvára kontrakty na základe súťaží a s dodržiavaním smerníc Európskej únie. Bez ďalšej súťaže sa môže hociktorá verejná inštitúcia dohodu vyplývajúcu z kontraktov realizovať. Využívanie kontraktov je vo všeobecnosti nezaväzujúce.

Práve z dôvodu, že Smernice pre prirodzené monopoly zakazujú zneužitie rámcových zmlúv, dánska vláda konzultovala ďalšie kroky s Európskou úniou. V roku 1995 bolo konzultované splynutie Vládnej agentúry pre verejné obstarávanie s inštitúciou, ktorá má podobný zámer na obstarávanie tovarov a služieb pre inštitúcie

⁵²MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 109 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

a úrady na komunálnej úrovni. Vznikla nová inštitúcia s názvom Procurement Service for State and Municipalities (SKI), ktorá má za úlohu zabezpečovať obstarávacie procesy pre štátnu a komunálnu úroveň. Je to obchodná spoločnosť ministerstva financií a organizácie komunálneho sektora. Proti tejto centralizácii nevzniesla námietky ani komisia, pretože splynutím nebola ohrozená konkurencia ani voľný prístup na trh verejného sektora.⁵³

3.4 Fínsko

Vo Fínsku sa centralizované obstarávanie uskutočňuje na základe uzatvárania rámcových zmlúv a spolupráce so spolupracujúcimi inštitúciami. Legislatíva umožňuje niektorým inštitúciám postupovať mimo systému vypisovania súťaží prostredníctvom spolupracujúcich inštitúcií, ktorý sa viaže na postupy vyhlasovania súťaží stanovenými Smernicami Európskej komisie. Spolupracujúce organizácie sú založené samosprávnymi orgánmi, aby na základe spoločného postupu uspokojili potreby v oblasti obstarávania. Zväčša sú to joint ventures bez právnej subjektivity. Cieľom tejto právnej úpravy je vyhnúť sa nepotrebným viacnásobným vypisovaním súťaží a umožniť zjednodušenie procesov verejného obstarávania.⁵⁴

3.5 Nemecko

V nemeckej legislatíve je synonymom verejného obstarávania verejná objednávka. Verejné objednávky sú odplatné zmluvy medzi verejnými zadávateľmi a dodávateľmi, ktorých predmetom je dodávka tovarov a služieb. V oblasti verejného obstarávania je za reguláciu a princípy zodpovedné Spolkové ministerstvo hospodárstva a technológií. Toto ministerstvo podporuje zavedenie elektronického systému zadávania verejných zákaziek a komunikácie s hospodárskou sférou. Verejné obstarávanie upravuje Zákon proti obmedzeniu hospodárskej súťaže. Spolkový kartelový úrad je

⁵³MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 124 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

⁵⁴MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 123 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

inštitúcia, ktorá sa zaoberá verejným obstarávaním a jeho úlohou je ochrana hospodárskej súťaže vo všetkých oblastiach.⁵⁵

V Nemecku sa obstarávanie vykonávalo na decentralizovanej báze. Z komunálneho sektora viaceré verejné inštitúcie zvažujú z dôvodu finančného obmedzenia spôsoby, ktoré sú alternatívne pre obstarávanie tovarov a služieb. V Dolnom Sasku založili spoločné úrady obstarávania, ktoré majú formu spoločnosti s ručením obmedzeným, družstva alebo partnerstva.⁵⁶

3.6 Holandsko

V roku 1921 bol v Holandsku založený ústredný orgán obstarávania holandský Rijks Inkoop Bureau, ktorého cieľom bolo účelné vynakladanie verejného obstarávania. Pôsobnosť ústredného orgánu bolo zamerané na obstarávanie obmedzeného počtu tovarov a služieb a to len na oblasť úradov a škôl. Okruh klientov bol taktiež obmedzený len na štátne inštitúcie. V novelizáciách zákona sa postupne pôsobnosť rozšírila aj na iné tovary a služby. V roku 1990 sa sprivatizoval ústredný holandský orgán a zmenil sa na Netherlands Inkopcentrum. Zmenou sa zrušilo aj nariadenie o povinnosti štátnych orgánov využívať služby ústredného orgánu. V novovzniknutom orgáne zamestnanci neboli považovaní za štátnych zamestnancov a organizácia sa začala správať ako súkromná spoločnosť. Klientmi sa stali subjekty súkromného a verejného sektora a organizácia začala účtovať poplatky. Aj keď organizácia uzatvorila viacero dohôd s veľkými vládnymi inštitúciami vykazovala stratu. A tak následne rozšírila svoju ponuku služieb, reorganizovala sa aj ďalšie prostriedky. Verejný sektor zostal hlavnou oblasťou záujmu organizácie pri znalostiach v oblasti verejných výdavkov, zvláštnych komodít a vzťahov so štátnymi orgánmi.

Organizácia už od roku 1995 vykazuje zisk a uzatváraním kontraktov spravuje štyri pätiny verejných výdavkov na nevojenské komodity, čistenie, bezpečnosť, kopírovanie a podobné služby. Niektoré obstarávacie činnosti sa realizujú

⁵⁵*Ekonomická informácia o teritoriu*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: [http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_7F18DEF3ACCCF301C125783B00485784_SK/\\$File/131203_EIT_Nemecko.pdf](http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_7F18DEF3ACCCF301C125783B00485784_SK/$File/131203_EIT_Nemecko.pdf)

⁵⁶MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 123 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

ministerstvami alebo inými agentúrami obstarávania. Pomer ceny a kvality tejto organizácie je dosť prítlačliví aj pre väčšie subjekty súkromného sektora a služby začínajú využívať pri niektorých komoditách.⁵⁷

Pravidlá verejného obstarávania sú stanovené v dvoch právnych predpisoch a to v Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachte (BAO) a Besluit aanbestedingen speciale sectoren (BASS). Tieto právne predpisy implementovali zásady verejného obstarávania so smerníc Európskej únie. Hlavným gestorom týchto právnych predpisov je Ministerstvo hospodárstva, poľnohospodárstva a inovácií. Prínosom právnych predpisov, ktoré usmerňujú verejné obstarávanie sú predovšetkým flexibilita, modernizácia, zjednodušenie a transparentnosť. BAO a BASS zaviedli nové postupy, ako súťažný dialóg, uzavretie rámcovej dohody, atď. Ďalším prínosom bolo vytvorenie v rámci modernizácie elektronické verejné obstarávanie s dôsledkom skrátenia lehôt pri výbere partnera, stanovenie systému limitov pre určenie postupu verejného obstarávania a jasné stanovenie environmentálnych a sociálnych kritérií pri zadávaní verejných zákaziek.

V Holandsku je často využívané zapojenie sa do spoločného obstarávania verejných obstarávateľov, ktoré dokážu priniesť úsporu až 30 % verejných prostriedkov, ako keby sa robili jednotlivo.⁵⁸

3.7 Švédsko

Vo Švédsku nie je samostatný úrad pre obstarávanie tovarov a služieb pre štátne orgány. Existuje tu centralizovaný systém pre použitie a koordináciu rámcových zmlúv. Rámcovou zmluvou si zmluvné strany, verejná inštitúcia a dodávateľ dohodnú vopred ceny a ostatné podmienky dodávky. Neexistuje pevný záväzok nákupcu realizovať kontrakt a na druhej strane počas objednávky je dodávateľ viazaný dodávku doručiť. Koordinátorom a správcom rámcových zmlúv je Úrad právnych, finančných a administratívnych služieb „Kammarkollegiet“ a jeho úlohou je zabezpečenie

⁵⁷MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 124 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

⁵⁸*Ekonomická informácia o teritoriu*. [online]. 2013 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: [http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_A99472DD3013FB3FC125783A00583A85_SK/\\$File/131021_EIT_Holandsko.pdf](http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_A99472DD3013FB3FC125783A00583A85_SK/$File/131021_EIT_Holandsko.pdf)

rámcových zmlúv na tovary a služby častej potreby. Potom monitorovanie a vyhodnocovanie využívaných rámcových zmlúv použitím štatistických metód. Nariadenie z 25. júna 1998 bližšie špecifikuje pravidlá postupu štátnych orgánov pri koordinácii obstarávacích činností. Rámcové zmluvy je možné uzatvoriť s maximálne desiatimi štátnymi inštitúciami z tej istej oblasti, pritom všetky rámcové zmluvy musia byť centrálné registrované a dostupné z databázy Kammarkollegiet. Toto nariadenie je platné iba pre orgány najvyššej štátnej správy.⁵⁹

Každoročné zverejňovaný index vnímania korupcie CPI, ktorý pripravuje nevládna agentúra Transparency International je založený na úrovni vnímania korupcie domácnosťami a zahraničnými podnikateľmi, analytikmi a zástupcami odbornej verejnosti z hodnotenia krajín a zameriava sa na korupciu vo verejnom sektore. Krajiny, ktoré sme uviedli v porovnaníach sú práve tie, ktoré dosahujú index korupcie úplne minimálne. Žiaľ, musíme konštatovať, že práve tie krajiny, ktorých sme sa v porovnaníach nedotkli sú na nechvályhodných miestach v indexe korupcie. Z hľadiska posudzovania korupčných prvkov má slovenská právna úprava v zákone o verejnom obstarávaní vyššiu úroveň, ako napríklad česká legislatíva. Zo susediacich krajín so Slovenskou republikou zastáva Česká republika v indexe korupcie 57. miesto, Maďarsko má 47. miesto a Poľská republika má 38. miesto. Slovenská republika je z hodnotení krajín, ktoré vstúpili medzi poslednými do Európskej únie až na 61. mieste.

Ak by sme sa mali pozrieť do minulosti môžeme nájsť pár príkladov, keď práve severské krajiny využili svoju polohu vo svoj prospech. Napríklad geografická poloha severských krajín umožnila rozvoj more plavby v 8. -9. st. pri dobývaní európskych pobrežných území. Tu je položený základ rešpektu panovníka k jednotlivým obciam, ktoré pripravovali vojenské lode, čo im poskytovalo daňovú imunitu a mohlo to mať vplyv na budúcu slobodu sedliackeho stavu. More plavby boli v tej dobe na vyspelejšej úrovni a bolo to založené a princípe kedy prežitie celej skupiny bolo nadriadené životu náčelníka. Takéto more plavby boli útekem pred feudálnym systémom a tiež umožňovala mobilitu členov radovej spoločnosti. Je možné, že práve z tohto dôvodu v Škandinávii nevznikol uzavretý feudálny systém a nebolo rozšírené ani nevoľníctvo,

⁵⁹MERÍČKOVÁ, B., NEMEC, J., SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ, E., a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. 124 s. ISBN 978-80-89244-65-2.

ktoré, presne opačne, bolo rozvinuté v krajinách východnej Európy. Malo to asi vplyv na vývoj inštitucionálneho prostredia, pozitívny dopad na sebedomie celého národa počas ďalších storočiach. Potom nasledoval emancipačný vývoj Škandinávie počas reformácie, odluka od tradicionalistickej katolíckej cirkvi a nastolenie novej evolučnej rovnováhy. Pragmatický pohľad na tvorbu zisku priniesol protestantizmus a priniesol odlišný spôsob vzdelávania ľudského kapitálu. Taktiež významnou kauzalitou je medzi právnym systémom Common Law, ktorý prirodzene prináša vyššiu efektivitu spravodlivosti a vymáhateľnosti práva. A toto je najdôležitejší bod, ktorý má pozitívny vplyv na nízku mieru korupcie v spoločnosti.

K porovnaniu môžeme dodať, že inštitucionálny vývoj východoeurópskych krajín sa v stredoveku najviac skomplikoval takmer sedemdesiat ročným posunom k uzavretej spoločnosti, keď bola obmedzená možnosť migrácie a prístupu k zdrojom, znalostiam a privilegiám.

Riešenia pre vysokú mieru nezamestnanosti v nových krajinách Európskej únie nájdeme v zahraničí za posledných desať rokov. Môžeme napríklad uviesť prípad zo Singapuru, ktorému sa v deväťdesiatich rokoch podarilo výrazne zredukovať mieru korupcie a to na základe osvieteného autoritatívneho režimu a uplatnenia právneho inštitútu prezumpcie viny, podľa teórie s pomocou domácich exogénnych inštitúcií a efektívnej inštitucionálnej vlády. V stredoeurópskych krajinách môžeme hovoriť o tom, že je potrebný evolučný posun neformálnych inštitúcií na základe voľnej migrácie obyvateľov do vyspelých krajín napr. formou rôznych zahraničných pobytov. Táto cesta je však ešte veľmi dlhá a je potrebné, aby prišla zmena myslenia obyvateľov nových krajín Európskej únie. Ďalej je potrebné, aby sa formálne inštitúcie posunuli vo svojom vývoji k zahraničným inštitúciám aj harmonizáciou legislatívy Európskej únie. A v neposlednom rade zmena efektivity vlád a nevyhnutný proces postupnej federalizácie. Možno by to všetko cielilo k vytvoreniu federálnej európskej služby, ktorá by dohliadala nad závažnými hospodárskymi zločinmi. Mohla by zaisťovať efektívnu správu formálnych inštitúcií, ktoré by pomohli k zavedeniu rovnováhy a pravidiel hry v prostredí nových krajín Európskej únie.⁶⁰

⁶⁰SCHELLE, K. a J. TAUCHEN. *Korupce – včera a dnes*. Ostrava: KEY Publishing, s.r.o., 2013. 158-159 s. ISBN 978-80-7418-177-1.

EMPIRICKÁ ČASŤ

4 PRIESKUM

PRAKTICKÁ ČASŤ

Praktickú časť diplomovej práce sme sa zamerali na poukázanie verejného obstarávania a korupcie na území Slovenskej republiky a porovnanie s vybratými krajinami Európskej únie.

Predmetom prieskumu boli podnikatelia, živnostníci a fyzické osoby.

4.1 Cieľ prieskumu

Cieľom prieskumu v praktickej časti predloženej diplomovej práci bolo dokázať existenciu korupcie vo verejnom obstarávaní.

Z hlavného cieľa prieskumu sme si stanovili nasledujúce čiastkové ciele:

1. čiastkový cieľ: zistiť, či sa podnikatelia vo svojej praxi stretli s korupciou vo verejnej správe,
2. čiastkový cieľ: zistiť, či sa stretli s korupciou vo verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky,
3. čiastkový cieľ: zistiť, či existujú možnosti, ktoré by pomohli odstrániť korupciu z verejného obstarávania,
4. čiastkový cieľ: zistiť, aké skúsenosti majú podnikatelia so severskými krajinami pri verejnom obstarávaní,
5. čiastkový cieľ: zistiť, aké hodnoty odlišujú severské krajiny od krajín strednej Európy.

4.2 Prieskumové hypotézy

Zo stanovených cieľov diplomovej práce sme vypracovali nasledovné hypotézy:

Hypotéza č. 1

Malý a stredný podnikatelia sa na území Slovenskej republiky vo svojej praxi stretávajú častejšie s korupciou pri verejnom obstarávaní.

Hypotéza č. 2

Pri verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky nie je porušovaná zásada rovnakého zaobchádzania.

Hypotéza č. 3

Korupcia vo verejnom obstarávaní je častejším problémom krajín strednej Európy, ako v severských krajinách.

Hypotéza č. 4

Centrálne verejné obstarávania môže pomôcť k efektívnemu nakladaniu s verejnými zdrojmi.

Hypotéza č. 5

Proces verejného obstarávania nezáleží len od princípov a legislatívneho zázemia v krajine.

4.3 Metódy prieskumu

Výber prieskumných empirických metód vyplýva z povahy skúmaných javov a cieľov prieskumu, ktoré sme si stanovili. V prípravnej etape sme pracovali s literárnou metódou, kde sme sa snažili získať maximum poznatkov z dostupnej literatúry, zaoberajúcou sa problémami, ktoré sme chceli skúmať.

V etape realizácie prieskumu pre získavanie empirických údajov sme uplatnili exploratívnu metódu – dotazník, hlavne z dôvodu časovej a priestorovej disponibility dotazníka, čo si nevyžaduje realizáciu osobného stretnutia s každým respondentom.

V etape spracovania a vyhodnocovania výsledkov prieskumu sme použili metódu komparácie, opisnej štatistiky, triedenie, percentuálne výpočty a metódu interpretácie zistených výsledkov.

Dotazník ako metóda slúži na získavanie empirických faktov a je zložený zo zoznamu otázok vypracovaných podľa určených zásad tak, aby sa dali získať validné výsledky. Náš dotazník obsahuje dve časti A a B. V časti A sú postavené otázky tak, aby sme získali čo najviac štatistických informácií o respondentoch.

Časť B obsahuje otázky zamerané na zistenie informácií, podľa ktorých budeme overovať stanovené hypotézy a ktoré nám bližšie objasnia alebo priblížia názory na problematiku verejného obstarávania. Otázky zamerané na zistenie skutočností ohľadom verejného obstarávania v praxi, korupcie vo verejnom obstarávaní, centrálne verejné obstarávanie a jeho pozitíva, skúsenosti s verejným obstarávaním v severských krajinách. Dotazník (vzor je uvedený v Prílohe R), bol zostavený z dvanástich otázok, pričom všetky otázky v dotazníku boli zatvorené, respondenti mali možnosť si vybrať odpoveď z viacerých alternatív.

Výhodou dotazníka je, že je veľmi štruktúrovaný a môže sa poskytnúť veľkému množstvu respondentov. Napriek tomu, vzorka pozostávala z relatívne malého počtu respondentov. Do vyplnenia dotazníka sa zapojilo 50 zúčastnených, viac respondentov sa nám nepodarilo do prieskumu zapojiť.

4.4 Prieskumná vzorka

Prieskumnú vzorku tvorili podnikatelia, živnostníci a fyzické osoby. Pre realizáciu prieskumu sa nám podarilo získať respondentov, ktorých uvádzame v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka č. 1 Vzorka respondentov získaných pre realizáciu prieskumu

	Ženy	Muži	Spolu
Podnikatelia	5	35	40
Živnostníci	2	8	10
Fyzické osoby		30	30
Spolu	7	73	80

Zdroj: autor práce, 2014

4.5 Organizácia a spracovanie prieskumu

V prvej fáze sme vytvorili dotazník, overili sme validitu dotazníka a urobili sme predbežný prieskum v konkrétnych organizáciách i u jednotlivcov o možnosti distribúcie dotazníkov prostredníctvom týchto subjektov. Stanovili sme si cieľ

prieskumu, ktorý sme rozpracovali do čiastkových cieľov a z nich sme vypracovali hypotézy prieskumu.

V druhej fáze prieskumu pozostávala s distribúcie dotazníkov pre podnikateľov internetom, prostredníctvom našich priateľov a známych, cez ktorých sa dotazník dostal až k podnikateľom, živnostníkom, ktorých sa prieskum dotýkal. V písomnej forme bolo, taktiež zaslaných 30 dotazníkov, z ktorých sa vrátilo 5. Prieskum prebiehal v mesiacoch január – február 2014.

V tretej prieskumnej fáze sme výsledky vyhodnotili kvantitatívnou analýzou, triedením, percentuálnymi výpočtami a interpretovali získané výsledky prieskumu.

4.6 Výsledky prieskumu

Do prieskumu sa zapojilo 80 respondentov (viď Tabuľka č. 1). Môžeme zodpovedne konštatovať, že v priebehu troch týždňov, doby, ktorú sme si na začiatku realizácie prieskumu stanovili na zber dát, sa celkovo vrátilo 80 dotazníkov.

Na základe faktografických údajov môžeme povedať, že dotazník nám umožnil zistiť, či sa podnikatelia stretli s korupciou vo verejnom obstarávaní, či dali nejaký úplatok, či by centrálna verejná obstarávanie mohla pomôcť k efektívnemu zaobchádzaniu s verejnými zdrojmi, či sa stretli v praxi s korupciou vo verejnom obstarávaní pri severských krajinách.

Otázka č.1: V akej oblasti podnikáte?

Otázkou č.1 sme potrebovali zistiť z akej podnikateľskej oblasti respondenti pochádzajú. Percentuálne najväčším zastúpeným odvetvím s 50% bol obchod, po ňom druhé miesto s 30% patrilo službám. Tretie miesto zastupovala výroba s 10%. Štvrté miesto s 6% zastúpila potravinárstvo a posledné miesto patrilo práci s 4%. (viď Graf č. 1, uvedený v Prílohe A).

Otázka č. 2: Vek?

Veková štruktúra respondentov bola zisťovaná pomocou otázky č. 2. Túto otázku sme položili pre zistenie vekovej kategórie podnikateľov, ktorí sa zapojili do prieskumu. Najpočetnejšiu kategóriu s počtom 43 ľudí tvorí skupina vo veku 25 – 40

rokov. Druhou najpočetnejšou skupinou je veková kategória 40 – 50-ročných, ktorých bolo 27 . Za nimi nasledujú vekové kategórie do 25 rokov so 6%. Ako poslednou kategóriou skončila veková kategória 50-60 s 3%.(vid' Graf č. 2, uvedený v Prílohe B).

Otázka č. 3: Pohlavie?

Pomocou otázky č. 3 sme zistili, že do nášho prieskumu sa zapojilo 7 žien, čo v predstavuje 8,75 % z celkového počtu zúčastnených respondentov a 73 mužov, čo je 91,25 % z celkových zúčastnených respondentov. (vid' Graf č. 3, uvedený v Prílohe C).

Otázka č. 4: Právna forma podnikania?

Otázkou č. 4 sme chceli zistiť, aká je právna forma podnikania respondentov, ktorý vyplňali dotazník. Z počtu 80 do prieskumu zapojených respondentov až 38,75 % pochádzalo z spoločností s.r.o. Po nich nasledujú fyzické osoby s 37,5 % . Živnostníkov, ako respondentov bolo s počtom 12,5 % z celkových respondentov. O niečo menej, a to 11,25 % predstavujú respondenti z akciových spoločností. (vid' Graf č. 4, uvedený v Prílohe D).

Otázka č. 5: Dochádza na Slovensku ku korupčnému správaniu v procese verejného obstarávania?

V prieskume sme chceli zistiť či sa respondenti stretli počas svojej praxe s korupčným správaním pri verejnom obstarávaní. 62,5 % respondentov odpovedalo, že sa s ňou stretli často. 18,75 % respondentov odpovedalo, že sa s korupciou stretávajú takmer vždy. 12,5 % odpovedalo, že sa nevedia vyjadriť k tejto otázke a 6,25 % odpovedalo, že sa stretlo len výnimočne. (vid' Graf č. 5, uvedený v Prílohe E).

Otázka č. 6: Ak by od Vás niekto pýtal úplatok alebo by ste vedeli o niekom, kto berie úplatky, nakoľko je pravdepodobné, že by ste to nahlásili?

Touto otázkou sme chceli zistiť, či respondenti nahlásili to, že si od nich niekto pýta úplatok pre získanie zákazky. Keďže je pravdepodobné, že by nahlásili takéto úplatkárstvo, vedia aké nekalosúťažné praktiky existujú. 43,75 % respondentov potvrdilo, že by to asi neoznámilo. 37,5 % uviedlo, že by to neriešilo, 12,5 % by to asi

nahlásili a len 6,25 % respondentov by to určite nahlásilo. (viď Graf č. 6, uvedený v Prílohe F).

Otázka č. 7: Dali ste v priebehu posledných rokov úplatok či už formou daru, protislužby alebo peňazí pracovníkovi verejnej správy?

V prieskume sme sa zamerali aj na zistenie, či dali respondenti v priebehu posledných rokov úplatok, či už formou daru alebo protislužby. 40 % respondentov uviedlo, že dali úplatok. Z celkového počtu respondentov až 35 % uviedlo, že odmietajú odpovedať a 20 % z opýtaných nedalo žiadny úplatok. (viď Graf č. 7, uvedený v Prílohe G).

Otázka č. 8: Existuje podľa Vás akákoľvek korupcia (klientelizmus, nepotizmus, úplatkárstvo) vo verejnej správe, ako sú napríklad VÚC?

Touto otázkou sme sledovali, či sa vo verejnej správe do akej patria aj vyššie územné celky mohli respondenti stretnúť s korupciou do ktorej radíme klientelizmus, nepotizmus a úplatkárstvo. Z celkového počtu respondentov 33,75 % uviedlo, že takáto korupcia sa vyskytuje. Na druhé miesto s 31,25 % môžeme na základe dotazníku umiestniť odpoveď, že korupcia je veľmi rozšírená. 22,5 % respondentov uvádza, že je to málo rozšírené, ale 12,5 % úplne korupciu vo vyšších územných celkoch zamietá. (viď Graf č. 8, uvedený v Prílohe H).

Otázka č. 9: Existuje podľa Vás v súčasnosti akýkoľvek druh korupcie v súkromnej sfére?

Otázkou č. 9 sme chceli zistiť či existuje v súkromnej podnikateľskej sfére akýkoľvek druh korupcie. V každom štáte v šedej ekonomiky sú podnikatelia, ktorí by nedostávali zákazky, keby neprislúbili určitú formu úplatku napríklad aj štátnemu zamestnancovi. Z výsledkov prieskumu sme zistili, že sa v 62,5 % sa zhodli na tom, že je korupcia veľmi rozšírená. Môžeme teda hodnotiť, že tento problém korupcie je vážnym problémom spoločnosti. 25 % respondentov uvádza, že v súkromnej sfére korupcia existuje a 12,5 % uvádza, že korupcia je málo rozšírená. (viď Graf č. 9, uvedený v Prílohe I).

Otázka č. 10: Stretli ste sa s tým, že by podmienky a kritéria súťaže pri verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky boli ušité na vopred vybraného uchádzača?

Otázkou č. 10 sme chceli zistiť či sa respondenti stretli s tým, že by podmienky a kritéria súťaže pri verejnom obstarávaní boli ušité na vopred vybraného uchádzača. podnikatelia Z výsledkov prieskumu môžeme konštatovať, že 68,75 % respondentov sa stretlo s takýmto správaním. Môžeme teda hodnotiť, že na pozíciách, v akých sa verejný úradníci nachádzajú dokážu ovplyvňovať priebeh verejného obstarávania. Avšak, 31,25 % respondentov uviedlo, že sa s takýmto správaním nestretli. (viď Graf č. 10, uvedený v Prílohe J).

Otázka č. 11: Rozvíjate svoje podnikateľské aktivity aj do severských štátov?

Touto otázkou sme chceli zistiť či sa stretli respondenti orientujú na trh do severských štátov. Zo všetkých respondentov len 25 % uviedlo, že svoje aktivity zameriavajú aj na severské štáty. 50% respondentov uviedlo, že sa na severské štáty neorientujú a 25% nemali príležitosť na to, orientovať sa na severské štáty. (viď Graf č. 11, uvedený v Prílohe K).

Otázka č. 12: Ak áno, vedeli by ste zhodnotiť dôveryhodnosť partnerov severských krajín?

Touto otázkou sme chceli zistiť, ak sa respondenti zameriavajú na severské štáty či vedia zhodnotiť dôveryhodnosť partnerov severských krajín. Z uvedených výsledkov všetkých respondentov 50% uviedlo, že sa sú dôveryhodný partneri pre uzatváranie obchodov. Z počtu 25% respondentov uviedlo, že nevedia zhodnotiť partnerov a 25% nemalo príležitosť stretnúť a zhodnotiť dôveryhodnosť partnerov. (viď Graf č. 12, uvedený v Prílohe L).

Otázka č. 13: Stretli ste sa alebo ste počuli o akejkoľvek forme korupcie v severských krajinách?

Zisťovaním touto otázkou sme sa snažili porovnať či sa respondenti stretli alebo počuli o korupcii v severských krajinách. Respondenti v počte 3,75 % uviedli, že sa s korupciou stretli aj v severských krajinách. Z celkového počtu respondentov 75%

uviedlo, že sa s korupciou nestretli ani o nej nepočuli v severských krajinách. 21,25% respondentov uviedlo, že nemali príležitosť stretnúť ani počuť o korupcii v severských krajinách. (vid' Graf č. 12, uvedený v Prílohe M).

Otázka č. 14: Myslíte si, že centrálné verejné obstarávanie, ktoré sa uplatňuje vo viacerých krajinách Európskej únie môže napomôcť k efektívnemu nakladaniu verejných zdrojov?

V našom prieskume sme taktiež chceli zistiť, či by centrálné verejné obstarávanie mohlo pomôcť k efektívnemu nakladaniu verejných zdrojov. Z celkového počtu respondentov si 43,75% uviedlo, že by to mohlo napomôcť k efektívnemu nakladaniu verejných zdrojov. 37,50% zúčastnených respondentov uviedlo, že by to nepomohlo a aj tak by si našli spôsob, ako využiť verejné zdroje. Odpoveďou neviem posúdiť respondenti v počte 18,75% poznamenali, že to nevedia posúdiť. (vid' Graf č. 14, uvedený v Prílohe N).

Otázka č. 15: S akým zaobchádzaním ste sa stretli pri verejnom obstarávaní v severských krajinách?

Respondenti v tejto otázke s najväčším počtom 43,75% uviedli, že partneri zo severských krajín sú dôveryhodný partneri pri verejných obstarávaní, a preto s nimi radi spolupracujú. 31,25% uviedlo, že v severských krajinách je transparentnosť vo verejnom obstarávaní hlavnou výhodou, pretože všetko je dopredu zverejnené. Odpoveď 12,50% uviedlo, že je dôležitá pri verejnom obstarávaní dobrá spolupráca verejného a súkromného sektora. 12,50% respondentov nemalo možnosť stretnúť sa so zaobchádzaním pri verejnom obstarávaní vo verejnom sektore. (vid' Graf č. 15, uvedený v Prílohe O).

Otázka č. 16: Aké hodnoty prispievajú k správaniu sa ľudí vo verejnej správe v severských krajinách?

Touto otázkou sme sa snažili zistiť, ktoré z uvedených možností môžu prispievať k správaniu sa ľudí v severských krajinách. Prieskum nám dokazuje, že 43,75% si myslí, že toto správanie je výsledkom vysokej životnej úrovne. Až 31,25% uviedlo, že za správaním sa ľudí vo verejnej správe sú etické kódexy, ktoré nedovoľujú

korupciu a pre nich sú dôležitejšie morálne hodnoty poctivosti. 18,75% z celkového počtu respondentov si myslí, že práve účinnejšia legislatíva je základ pre správanie sa ľudí vo verejnej správe. Avšak 6,25% respondentov uviedlo, že práve sociálna rovnosť nerozdeľuje spoločnosť a preto sa zachovávajú základné ľudské hodnoty. práve nárok na konfiškáciu zisku je tým najlepším riešením. (viď Graf č. 16, uvedený v Prílohe P).

Po zhrnutí výsledkov nášho prieskumu môžeme konštatovať, že hypotéza č. 1 sa nám potvrdila. Spracovaním otázok č. 4, 5, 6, 7, a 9 sme zistili, že respondenti zúčastnení na vyplňaní dotazníku sa radia do skupiny podnikateľov. Počas svojej praxe sa stretávajú s korupciou či už pri verejnom obstarávaní a to formou, že kritéria a podmienky súťaže boli napísané a vopred vybratého uchádzača. Taktiež priznali, že úplatok vo verejnej správe dali, že tento problém skutočne existuje. Práve z tohto dôvodu môžeme konštatovať, že hypotéza č. 1 sa nám potvrdila. Respondenti sa stretávajú s korupciou pri verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky.

V hypotéze č. 2 sme predpokladali, že pri verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky nie je porušovaná zásada rovnakého zaobchádzania. Táto hypotéza sa nám však nepotvrdila, pretože na základe spracovania otázky č.10 a z odpovedí zúčastnených respondentov, sa na území Slovenskej republiky stáva, že podmienky a kritéria boli pripravené na vopred vybratého uchádzača. To znamená, že rovnaké zaobchádzanie sa na území Slovenskej republiky vylučuje. Hypotéza č. 2 sa nám nepotvrdila.

Zhrnutím otázok č. 5, 13 sme predpokladali potvrdenie hypotézy č. 3 a to, že korupcia vo verejnom obstarávaní je častejším problémom krajín strednej Európy, ako v severských krajinách. Musíme konštatovať, že hypotéza č. 3 sa nám potvrdila. Korupcia vo verejnom obstarávaní je na území Slovenskej republiky veľmi vážnym problémom. Severské krajiny aj podľa získaných výsledkov má dobrú reputáciu a o korupcii sa v spojení s týmito krajinami nehovorí. Práve naopak, parteri týchto krajín sa javia ako dôveryhodní. Môže konštatovať, že v severských krajinách má transparentnosť vo verejnom obstarávaní veľmi významnú úlohu.

Pre potvrdenie hypotézy č. 4 sme vyhodnotili otázky č. 14. Z prieskumu vyplynulo, aj keď to nebolo úplne jednoznačné, pretože medzi protichodnými

odpoveďami rozhodlo len pár hlasov, že centrálné verejné obstarávanie naozaj môže napomôcť k efektívnemu nakladaniu s verejnými zdrojmi.

Pre potvrdenie hypotézy č. 5 sme vyhodnotili otázky č. 15, 16. Na základe získaných odpovedí môžeme konštatovať, že v severských krajinách je práve vysoká životná úroveň a etické správanie sa ľudí dôležitým prvkom pre transparentný proces verejného obstarávania. Taktiež zohrávajúcu úlohu má aj legislatívne zázemie a dobrá spolupráca verejného a súkromného sektora. Táto hypotéza sa nám potvrdila.

4.7 Diskusia a odporúčania pre prax

Cieľom praktickej časti diplomovej práce bolo dokázať existenciu korupcie vo verejnom obstarávaní. Korupcia je na území Slovenskej republiky dlhodobým a vážnym problémom. Svojím pôsobením dosiahla už také rozmery, že ju môžeme považovať za systémovú poruchu, ktorá už zasiahla so všetkých sfér v spoločnosti. Morálka, korupcia a klientelizmus sú najväčším problémom dnešnej doby. Čiastkovými cieľmi sme chceli zistiť, či sa podnikatelia stretli vo svojej praxi s korupciou vo verejnej správe a pri verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky. Touto formou sme chceli poukázať na aktuálnosť a potrebu riešenia tohto problému. Respondenti vo svojich dotazníkoch uviedli, že sa s korupciou vo verejnej správe stretli a priznali, že úplatok dali. Korupcia vo verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky môžeme považovať za veľmi vážny spoločenský problém. Niektorí respondenti priznali aj to, že sa stretli s tým, že podmienky a kritéria súťaže pri verejnom obstarávaní boli ušité na vopred vybratého uchádzača. Rôzne organizácie monitorujú korupciu v celom svete. Medzi krajiny s najmenšou mierou korupcie môžeme zaradiť práve severské krajiny. Tento cieľ nám nepoukázal to, že existencia korupcie vo verejnom obstarávaní existuje a severské krajiny dosahujú lepšie hodnotenia, čím sa nám potvrdili aj hypotézy č. 1, 3.

Respondenti pochádzali podľa vyhodnotenia dotazníka z právnych foriem spoločnosti s ručením obmedzením, akciových spoločností, z radov živnostníkov a fyzických osôb. Rôzne tlaky práve podnikateľov dokážu spôsobiť korupciu pre získanie zákazky pri verejnom obstarávaní. Pri nadlimitných zákazkách sa pri verejnom obstarávaní pohybujeme pri päť ciferných číslach, čo sa pravdaže odzrkadlí pri vôli získania takejto zákazky. Možno práve centrálné verejné obstarávanie by mohlo byť

dobrým riešením, akou cestou je potrebné sa nasmerovať. Centrálne verejné obstarávanie umožňuje vyššiu transparentnosť vo verejnom obstarávaní, hospodárnejší a efektnejší proces, hospodárnejšie vynakladanie s verejnými zdrojmi, zníženie rizika korupcie, priamu zodpovednosť subjektu realizujúceho verejné obstarávanie, omnoho vyšší štandard procesu verejného obstarávania. Skúsenosti s centrálnym verejným obstarávaním majú viaceré krajiny Európskej únie. Fungujú na princípe elektronických verejných trhov, katalógov, ktoré efektívne znižujú náklady na verejné obstarávanie, dokážu skrátiť čas na získanie tovarov a služieb vzhľadom na katalogizácie a štandardizácie tovarov a služieb. Tým celý proces verejného obstarávania stransparentňujú a uplatňujú princíp rovnakého zaobchádzania. V tomto prípade sa nám potvrdila aj hypotéza č.4.

Proces verejného obstarávania by mal byť založený na princípe rovnakého zaobchádzania. Slovenská republika tento princíp nedodržiava. Na základe toho sa nám hypotéza č.2 nepotvrdila.

Ak by sme chceli zaistiť efektívne nakladanie s verejnými zdrojmi nemali by sme svoj pohľad zamerať len na legislatívu, ktorá je spojená s verejným obstarávaním. Efektívnosť, transparentnosť, rovnaké zaobchádzanie tieto všetky hodnoty závisia od postojov ľudí žijúcich na území jedného štátu. Hlavným regulátorom správania sú pravidlá, morálka a akceptácia hodnôt etiky. Ak je tolerancia hodnôt korupcie vysoká, čo sa nám potvrdilo aj pri dotazníku nenájdeme účinný tlak na zmenu. Jedine sila verejnej mienky by mohla vyvolať tlak na politikov a to by mohlo viesť k zmenám v systéme, ktoré by dokázali potlačiť priestor pre korupciu. A tu sa môžeme zamerať na severské krajiny, kde je dokázané, že sa korupcii darí menej, pretože v krajine funguje aktívna občianska spoločnosť. Hypotéza č.5 sa nám potvrdila.

Z našich výsledkov vyplynuli určité riešenia, ktoré by nám mohli byť nápomocné pri zlepšení procesu verejného obstarávania. Medzi najzákladnejšie základných prvky patrí určite kvalitné legislatívne zázemie. Respondenti uviedli, že hodnoty, ktoré sú na severských krajinách dôležité pre správanie sa ľudí vo verejnej správe je vysoká životná úroveň, etické kódexy, sociálna rovnosť a účinnejšia legislatíva. Pokiaľ bude korupcia na území Slovenskej republiky akceptovaná, nedosiahneme zmenu tohto stavu. Jedine legislatíva, ktorá by sprísnila pravidlá a zaviedla prezumpciu viny by mohla znížiť veľké percento korupcie.

Na záver môžeme konštatovať, že práve zjednotenie legislatívneho prostredia v celej Európe by mohlo pomôcť k tomu, aby sa proces verejného obstarávania stal transparentnejší, efektívnejší, hospodárnejší s priamou zodpovednosťou subjektu realizujúceho verejné obstarávanie.

ZÁVER

Záverom by sme mohli zhrnúť, že tak ako sa krajiny Európskej únie líšia od seba politickým zoskupením, je aj v Európskych štátoch odlišná úprava legislatívy týkajúca sa procesu verejného obstarávania.

Korupcia ako spoločenský jav je najzávažnejším problémom. Základom korupcie je získanie záujmu subjektu, ktorý chce získať výhodu v porovnaní s ostatnými a záujem druhého subjektu získať protislužbu. Takéto protislužby môžu mať rôzne formy napr. finančných prostriedkov alebo darov. Korupcia v rôznych formách postihuje celú verejnú správu, politickú sféru, justíciu, políciu ale aj súkromnú sféru. Podľa svetového rebríčka vnímania korupcie od Transparency International Slovenská republika skončila v roku 2013 na 61. mieste z celkového počtu hodnotených 177. krajín. Medzi najčistejšie krajiny môžeme zaradiť práve zo severských krajín Dánsko, Fínsko, Švédsko, Nórsko a ďalej medzi krajiny s nízkou mierou korupcie patrí aj Nový Zéland. Na základe faktických informácií a získaných empirických databáz je zrejmé, že za nízkou mierou korupcie týchto krajín nestojí len vysoká životná úroveň. Jednotlivé ukazovatele vypovedajú o parametroch správania sa ľudí nastavením určitých pravidiel v spoločnosti. Občania Slovenskej republiky aj v dôsledku svojej minulosti inklinujú k silným vodcom. Majú radi vodcov, niekoho, kto za nich vyrieši ich problémy, koho akceptujú. Takýto človek, ktorý by bol odolný voči korupčnému správaniu na Slovensku chýba. Na likvidáciu korupcie nestačia len slová, alebo ochota urobiť niečo, ale oveľa potrebnejšie a významnejšie sú činy. Na Slovensku prevláda pesimizmus, že nie je možné ovplyvniť verejnú správu. Občania očakávajú, že práve štát ich má tohto javu zbaviť. Na základe nášho prieskumu môžeme konštatovať, že mnohí rezignujú a zameriavajú sa tiež na korupciu. To znamená, že dávanie úplatku pre získanie akejkoľvek výhody je verejnosťou akceptovateľné. Záplava informácií o rôznych korupčných kauzách, podozreniach a zlyhaniach bez potrestania vinníkov spôsobuje, že občania tento jav berú tak, že sa musia len prispôbiť.

K zlyhaniam v procese verejného obstarávania dochádza pri všetkých fázach obstarávacích procesov. Takéto chybné kroky môžu nastať aj pri voľbe postupov verejného obstarávania, nedostatočným obsahom oznámenia verejného obstarávania, nedostatočným popisom predmetu obstarávania, stanovením nejednoznačných podmienok účasti a kritérií na vyhodnotenie ponúk, stanovením krátkej lehoty na

predkladanie súťažných návrhov, neodôvodneným vylúčením uchádzačov zo súťaže, nedodržaním vyhlásených podmienok účasti na súťaži a kritérií na vyhodnotenie súťaže, nerešpektovanie výberu uchádzača komisiou pre vyhodnotenie súťaže, zmenami vyhlásenými v zmluvných podmienkach pri podpise zmluvy s víťazným uchádzačom. Jednou z potvrdených foriem korupcie vo verejnom obstarávaní, ktoré sme vyhodnotili na základe výsledkov z prieskumu, je fakt, že na území Slovenskej republiky sa veľmi často stretávajú s ušitím podmienok a kritérií súťaže verejného obstarávania na vopred vybratého uchádzača. Pre Slovenskú republiku by bolo potrebné preferovať také postupy pri verejnom obstarávaní, ktoré by garantovali vyššiu transparentnosť. K zväženiu by možno bolo aj zavedenie prezumpcie viny a právneho systému Common Law, ktorý prirodzene prináša vyššiu efektivitu spravodlivosti a vymáhateľnosti práva. A toto je najdôležitejší bod, ktorý má pozitívny vplyv na nízku mieru korupcie v spoločnosti.

Skúsenosti krajín Európskej únie dokazujú, že práve zavedené centrálné verejné obstarávanie umožňuje vyššiu transparentnosť vo verejnom obstarávaní a zavádza hospodárnejší a efektnejší proces. Hospodárnejšie vynakladanie s verejnými zdrojmi je práve ten nástroj, ktorý by mohol znížiť riziko korupcie. Veľmi dôležité pre nakladanie s verejnými zdrojmi je priama zodpovednosť subjektu realizujúceho verejné obstarávanie. Pri centrálnom verejnom obstarávaní existuje princíp elektronických verejných trhov, katalógov, ktoré efektívne znižujú náklady na verejné obstarávanie. Celý proces verejného obstarávania sa týmto stransparentňuje a umožňuje uplatniť princíp rovnakého zaobchádzania. A práve severské krajiny, na ktoré sme sa v našej diplomovej práci zamerali využívajú centrálné verejné obstarávania, ako spôsob pre zachovanie si dôveryhodnosti, princípu rovnakého zaobchádzania a transparentnosti.

V stredoeurópskejších krajinách môžeme hovoriť o tom, že je potrebný evolučný posun neformálnych inštitúcií na základe voľnej migrácie obyvateľov do vyspelých krajín. Táto cesta je však ešte veľmi dlhá a je potrebné, aby prišla zmena myslenia obyvateľov nových krajín Európskej únie. Ďalej je potrebné, aby sa formálne inštitúcie posunuli vo svojom vývoji k zahraničným inštitúciám aj harmonizáciou legislatívy Európskej únie. A v neposlednom rade zmena efektivity vlád a nevyhnutný proces postupnej federalizácie. Možno by to všetko cielilo k vytvoreniu federálnej európskej služby, ktorá by dohliadala nad závažnými hospodárskymi zločinmi. Mohla by

zaistiť efektívnu správu formálnych inštitúcií, ktoré by pomohli k zavedeniu rovnováhy a pravidiel hry v prostredí nových krajín Európskej únie.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

Zoznam použitých českých zdrojov

BRUNCLÍK, M., HAVLÍK, V. a A. PINKOVÁ. *Skandinávie*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-703-2.

NEMEC, J., OCHRANA, F., PAVEL, J. a V. ŠAGÁT. *Kontrola veřejné správy*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-58-8.

SCHELLE, K. a J. TAUCHEN. *Korupce – včera a dnes*. Ostrava: Key Publishing, s.r.o., 2013. ISBN 978-80-7418-177-1.

ŠLOSARČÍK. I. *Politický a právní rámec evropské integrace*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. ISBN 978-80-7357-471-0.

TYČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6.vyd. Praha: Leges, s.r.o., 2010. ISBN 978-80-87212-60-8.

Zoznam použitých zahraničných zdrojov

Aktualizácia k zákonom II/2013. Žilina: Poradca, s.r.o., 2013. ISSN 1335-6127.

BALÁŽ, P. Recenzie na medzinárodný obchod ve světové krizi 21. století. *Ekonomický časopis*. 2013. roč. 61, č. 10, s. 1079-1083. ISSN 0013-3035.

BEBLAVÝ, M. a E. SIČÁKOVÁ-BEBLAVÁ. *Inštitucionálne dilemy pri zabezpečení verejných služieb*. 1.vyd. Bratislava: Adin, s.r.o., 2006. ISBN 80-89244-10-6

HAGER, B., KERESTEŠOVÁ, L., BALÁŽ, M. a D. GEDOŠOVÁ. *Zákon o verejnom obstarávaní – komentár*. 1. vyd. Bratislava: Epos, 2013. ISBN 978-80-562-0007-0.

JURČÍK, R. Komparace ekonomických a právních aspektů slovenské a české úpravy veřejných zakázek a připravované změny v oblasti veřejných zakázek v Evropské unii. *Ekonomický časopis*. 2013. roč. 61, č. 10, s. 1091-1093. ISSN 0013-3035.

LAZAR, J. a P. BLAHO. *Základné zásady súkromného práva v zjednotenej Európe*. 1.vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2007. ISBN 978-80-8078-184-2.

MERIČKOVÁ, B. NEMEC, J., SIČÁKOVÁ – BEBLAVÁ, E. a M. BEBLAVÝ. *Kontrahovanie služieb vo verejnom sektore*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2010. ISBN 978-80-89244-65-2.

NEMCOVÁ, E. Hospodárska politika. *Ekonomický časopis*. 2013. roč. 61, č. 4, s. 429-493. ISSN 0013-3035.

SIČÁKOVÁ - BEBLAVÁ, E. *Korupcia a protikorupční politika na Slovensku*. Bratislava: Adin, s.r.o., 2005. ISBN 80-89041-84-1.

SIČÁKOVÁ - BEBLAVÁ, E. a D. ZEMANOVIČOVÁ. a E. *Protikorupčné nástroje*. 1.vyd. Bratislava: Róbert Vico, 2003. ISBN 80-89041-67-1

ŠÍBL, D. *Medzinárodné ekonomické vzťahy*. Bratislava: EUROUNION, spol. s.r.o., 1996. ISBN 80-85568-58-6.

TÓTH, Ľ. a K. HORTVÁTHOVÁ. *Hospodárska diplomacia*. Bratislava: SPRINT, 2006. ISBN 80-89085-61-X

VLACH, J. a J. NEMEC. *Verejné obstarávanie vo väzbe na korupciu a transparentnosť*. Bratislava: Róbert Vico, 2001. ISBN 80-89041-19-1

ZEMANOVIČOVÁ, D. a E. BEBLAVÁ. *Krajina rovných a rovnejších*. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2003. ISBN 80-7149-563-8.

Vyhláška č. 11/2014 Z. z. zo dňa 21.1.2014, ktorou sa ustanovuje finančný limit pre nadlimitnú zákazku.

Zoznam použitých internetových zdrojov

MAURO, P., *Why Worry About Corruption?* Economic Issues, 2, [online]. 1997, [2014-01-31]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/issues6/>

CERCONE, M. a E. TOVE. *Eurobarometer: korupcia na vzostupe?*[online]. 15.2.2012 [2014-02-20]. Dostupné z:http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-135_sk.htm

Ekonomická informácia o teritoriu.[online]. 2013 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: [http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_7F18DEF3ACCCF301C125783B00485784_SK/\\$File/131203_EIT_Nemecko.pdf](http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_7F18DEF3ACCCF301C125783B00485784_SK/$File/131203_EIT_Nemecko.pdf)

Ekonomická informácia o teritoriu. [online]. 2013 [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: [http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_A99472DD3013FB3FC125783A00583A85_SK/\\$File/131021_EIT_Holandsko.pdf](http://www.foreign.gov.sk/App/wcm/media.nsf/vw_ByID/ID_A99472DD3013FB3FC125783A00583A85_SK/$File/131021_EIT_Holandsko.pdf)

Centrálne obstarávanie. [online]. 2009 [cit. 2014-02-07]. Dostupné z: <http://www.centralnyobstaravatel.sk/index.php?zobraz=ehtml&idmenu=2>

Limity, postupy, prechodné obdobie. [online]. © 2012 [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: http://www.uvo.gov.sk/documents/10157/900132/Limity_postupy_prechodne_obdobie.pdf?version=1.0&t=1372333347247

Zoznam ostatných zdrojov

Transparency International, 2013. [online]. © 2014 [cit. 2014-01-15]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10152067462264456&set=a.464749149455.259115.277077069455&type=1&theater>

[online].©2014[cit.2014-01-15]. Dostupné z: http://www.rodon.cz/admin/upload_tinymce/600.jpg

ZOZNAM OBRÁZKOV, GRAFOV a TABULIEK

Zoznam obrázkov

Obrázek 1: Finančné limity platné a účinné od 1. júla 2013	14
Obrázek 2: Cyklus pre verejné obstarávanie	22
Obrázek 3: Harmonogram pre nadlimitnú zákazku – súťaž návrhov	25
Obrázek 4: Korupcia a úplatkárstvo.....	36
Obrázek 5: Corruption perceptions index 2013.....	43

Zoznam tabuliek

Tabulka 1: Vzorka respondentov získaných pre realizáciu prieskum.....	56
---	----

ZOZNAM SKRATIEK

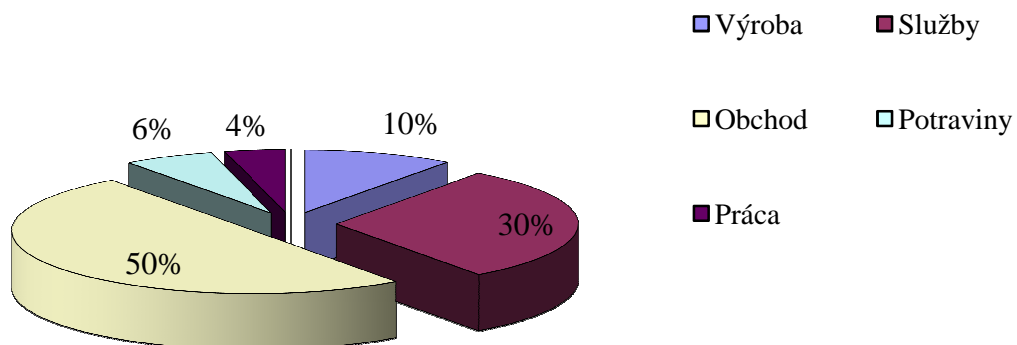
atď.	a tak ďalej
BAO	Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachte
BASS	Besluit aanbestedingen speciale sectoren
cca	asi
CCT	Compulsory Competitive Tendering
CPI	Corruption perceptions index
EÚ	Európska únia
napr.	napríklad
resp.	respektíve
SKI	Procurement Service for State and Municipalities
SOVO	Spoločné obstarávanie verejných obstarávateľov
SR	Slovenská republika
VO	verejné obstarávanie

ZOZNAM PRÍLOH

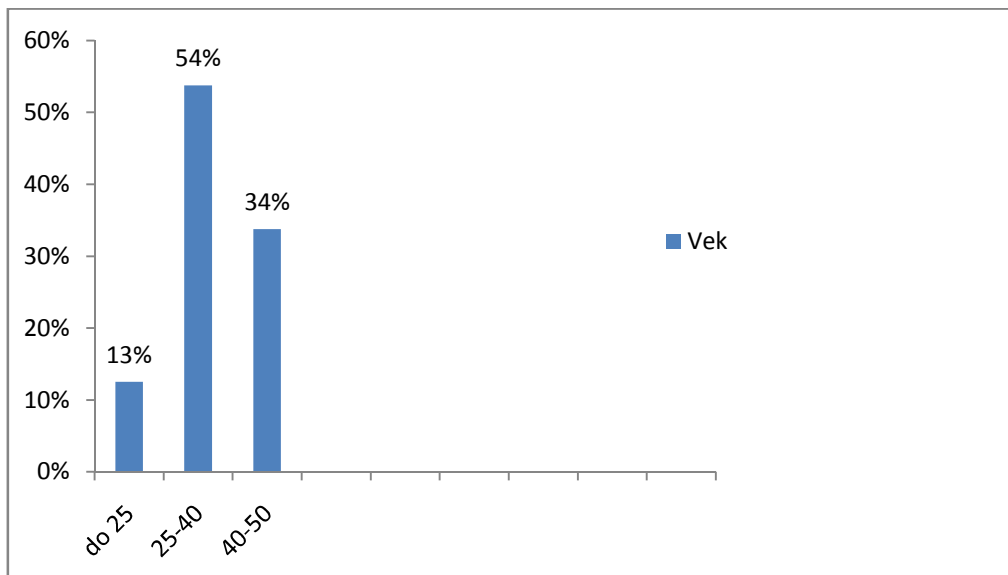
Príloha A -V akej oblasti podnikáte?	I
Príloha B -Vek respondentov	II
Príloha C -Pohlavie respondentov	III
Príloha D -Právna forma podnikania	IV
Príloha E - Korupčné správanie v procese verejného obstarávania	V
Príloha F - Ak by od Vás niekto pýtal úplatok, nahlásili by ste to?	VI
Príloha G - Dali ste úplatok - dar, protislužbu alebo peniaze?.....	VII
Príloha H - Korupcia vo verejnej správe, ako sú napríklad VÚC?	VIII
Príloha I - Existuje akýkoľvek druh korupcie v súkromnej sfére?.....	IX
Príloha J - Verejné obstarávanie ušité na vopred vybratého uchádzača?	X
Príloha K - Rozvíjate podnikateľské aktivity do severských krajín?	XI
Príloha L - Sú dôveryhodní partneri severských krajín?	XII
Príloha M - Korupcia v severských krajinách?	XIII
Príloha N - Centrálné VO pomáha k nakladaniu s verej. zdrojmi?	XIV
Príloha O - Verejné obstarávanie v severských krajinách?	XV
Príloha P - Čo pomáha k správaniu sa ľudí v severských krajinách?.....	XVI
Príloha Q - Dotazník.....	XVII

PRÍLOHY

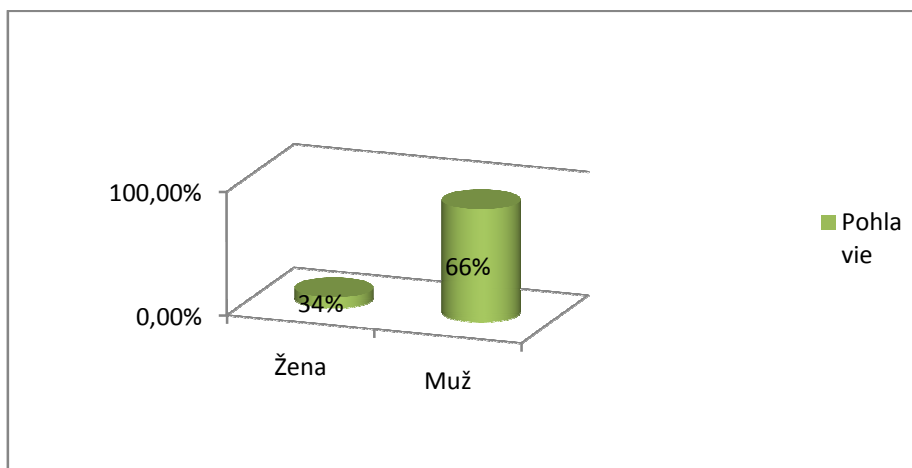
Príloha A – Graf č. 1 V akej oblasti podnikáte?

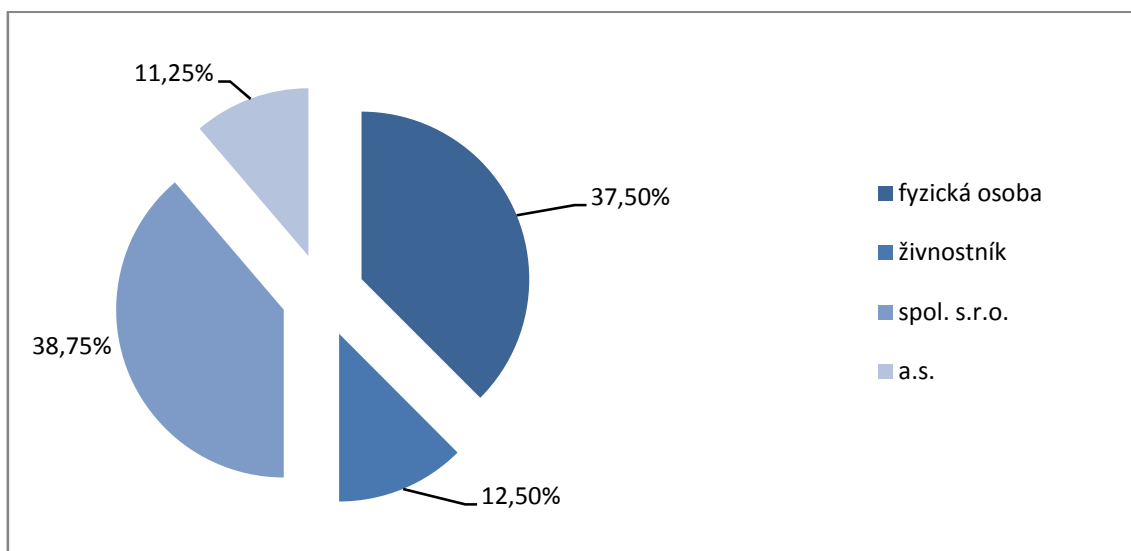
Príloha B – Graf č. 2 Vek respondentov

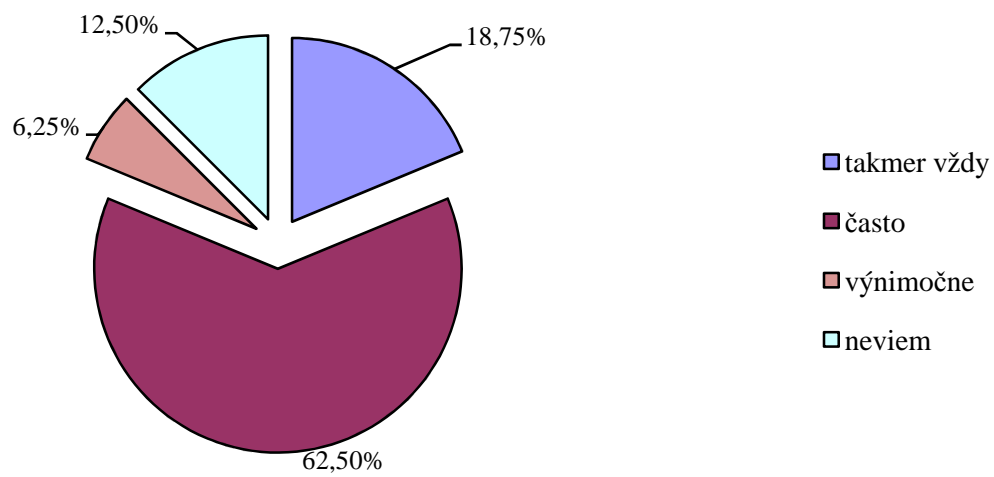
Príloha C – Graf č. 3 Pohlavie respondentov

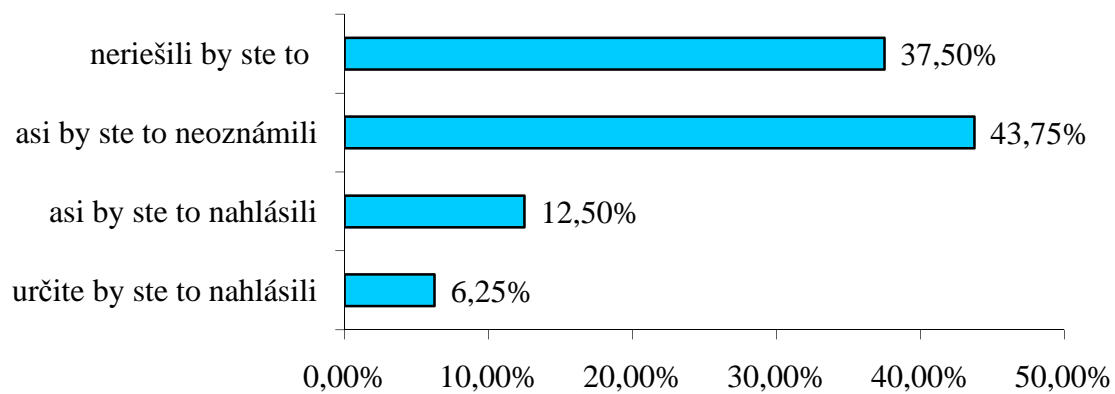
Príloha D – Graf č. 4 Právna forma podnikania

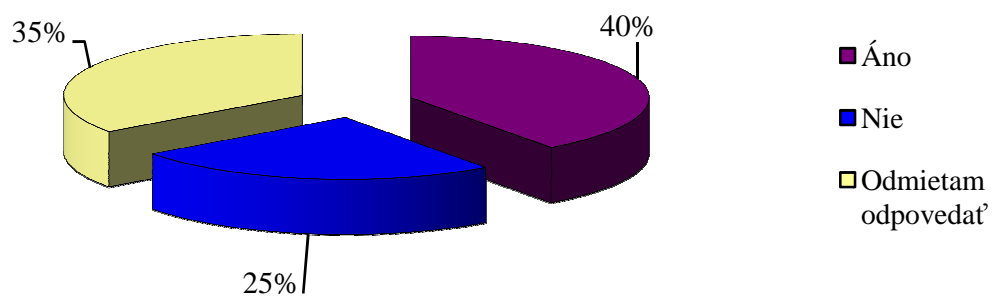
Príloha E – Graf č. 5 Korupčné správanie v procese verejného obstarávania

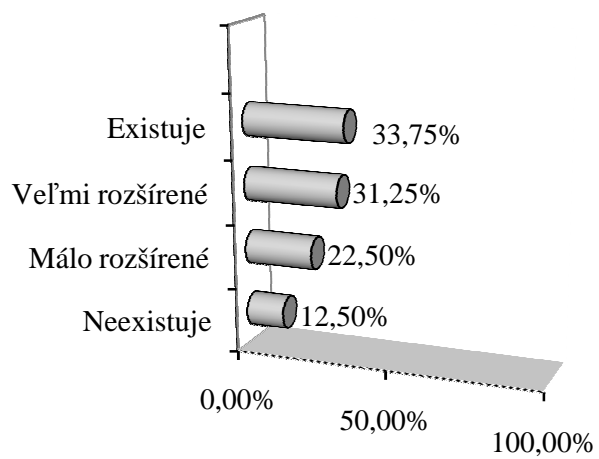
Príloha F– Graf č. 6 Ak by od Vás niekto pýtal úplatok, nahlásili by ste to?

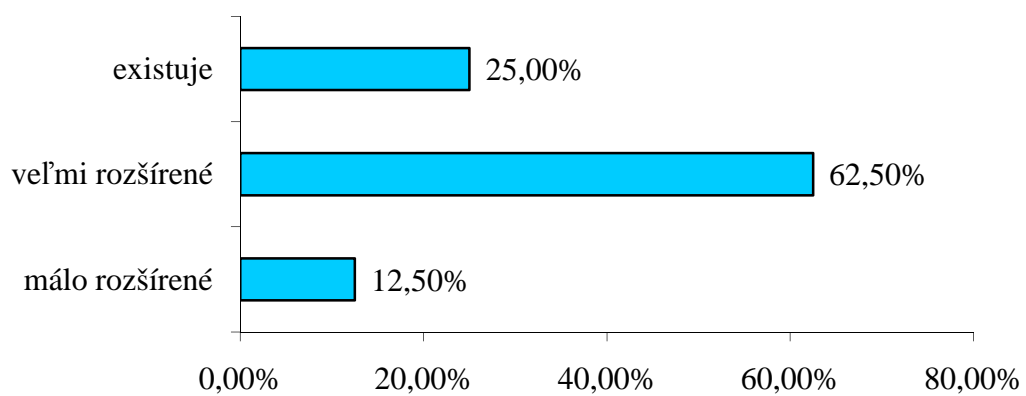
Príloha G – Graf č. 7 Dali ste úplatok - dar, protislužbu alebo peniaze?

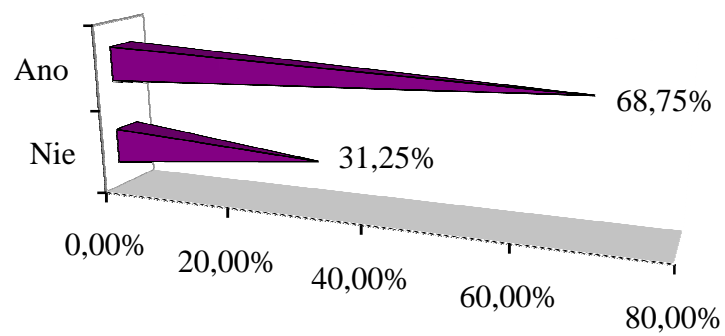
Príloha H – Graf č. 8 Korupcia vo verejnej správe, ako sú napríklad VÚC?

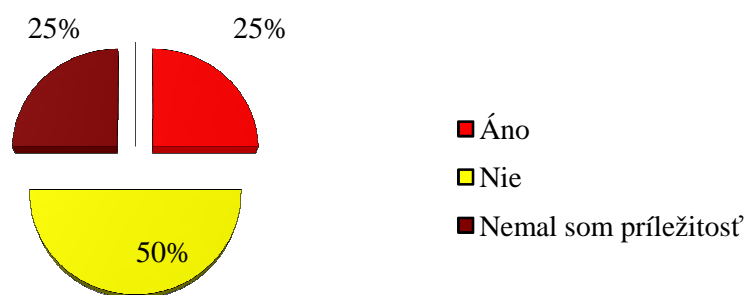
Príloha I – Graf č. 9 Existuje akýkoľvek druh korupcie v súkromnej sfére?

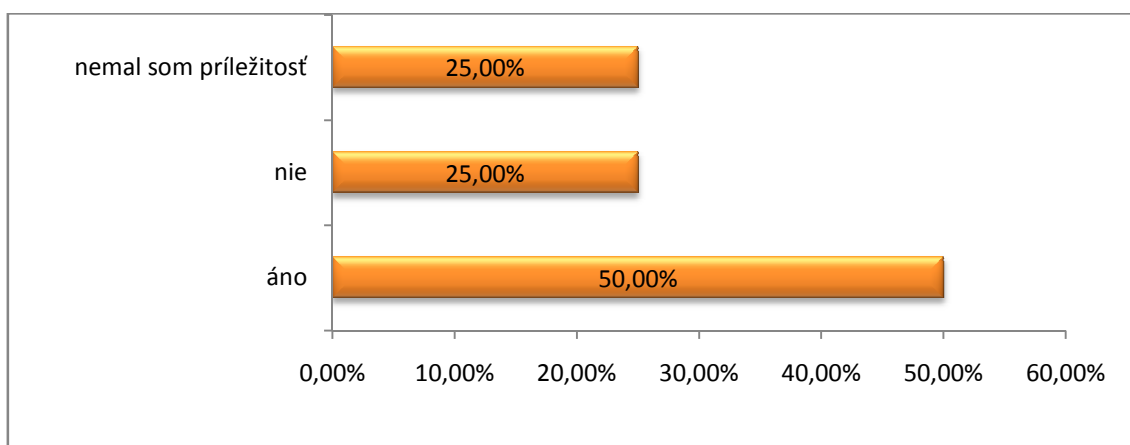
Príloha J – Graf č. 10 Verejné obstarávanie ušité na vopred vybraného uchádzača?

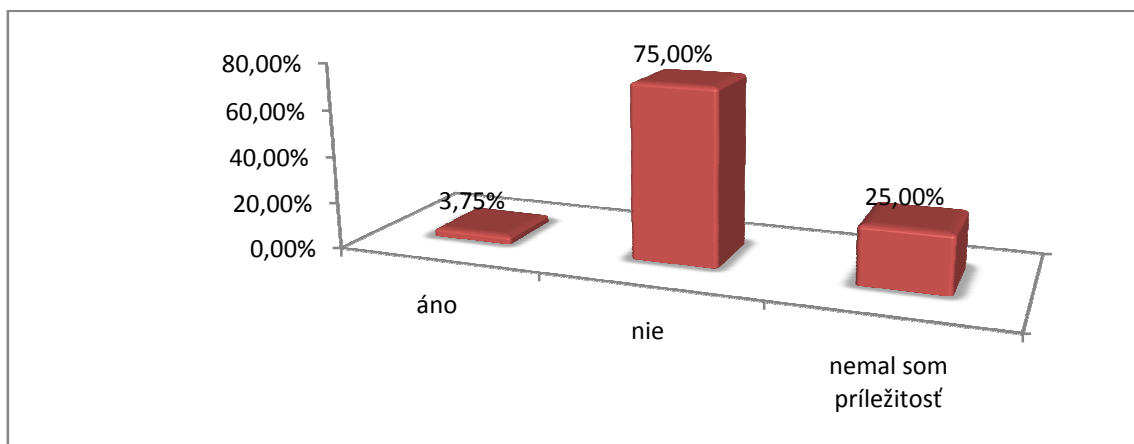
Príloha K – Graf č. 11 Rozvíjate podnikateľské aktivity do severských krajín?

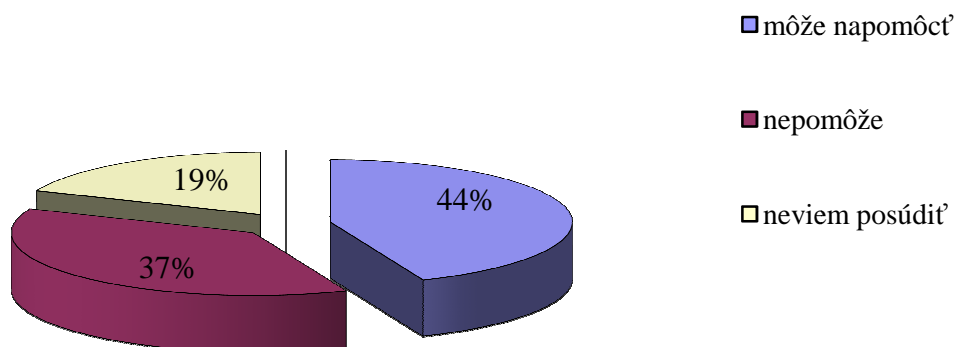
Príloha L – Graf č. 12 Sú dôveryhodní partneri severských krajín?

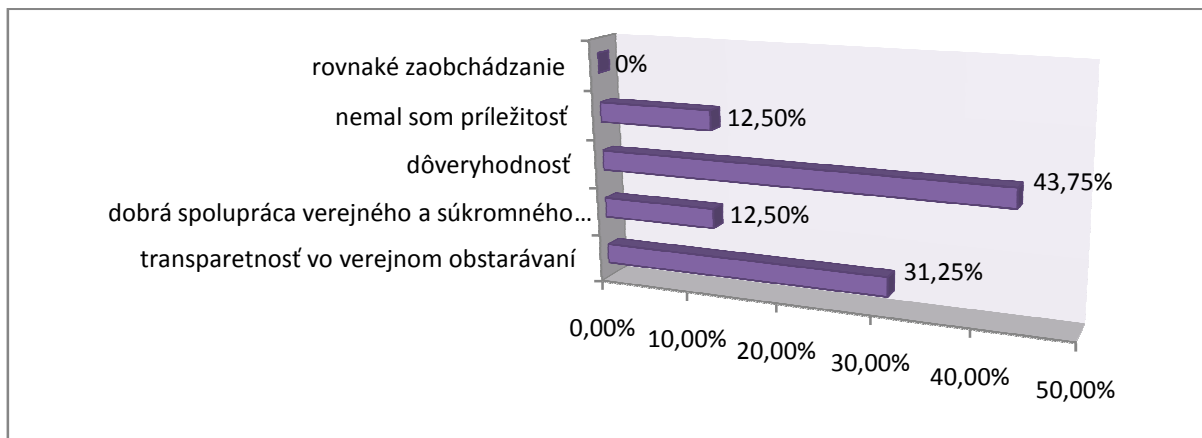
Príloha M – Graf č. 13 Korupcia v severských krajinách?

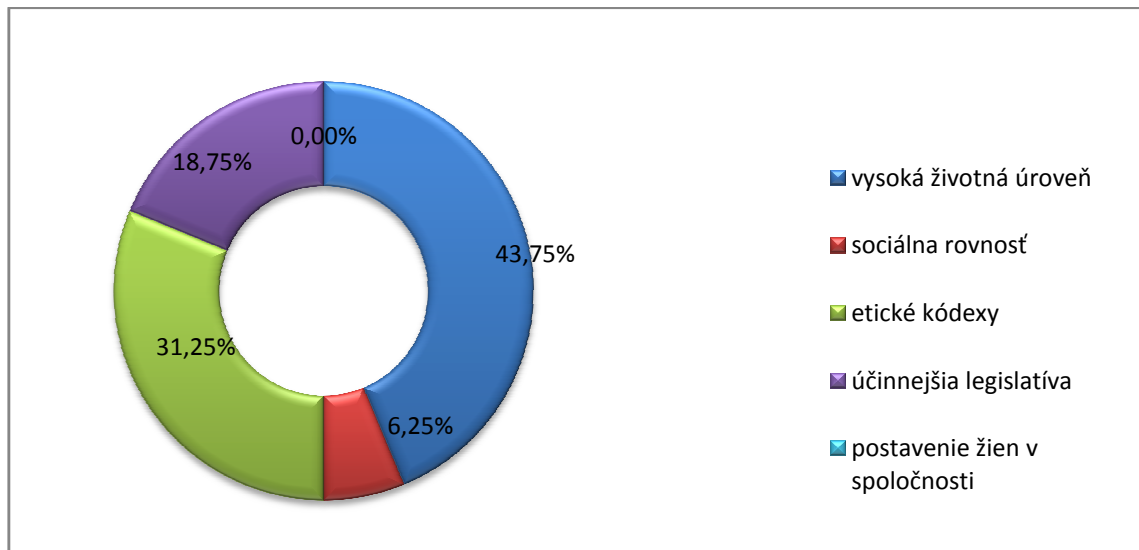
Príloha N– Graf č. 14 Centrálna VO pomáha k nakladaniu s verej. zdrojmi?

Príloha O – Graf č. 15 Verejné obstarávanie v severských krajinách?

Príloha P– Graf č. 16 Čo pomáha k správaniu sa ľudí v severských krajinách?

Príloha Q– Dotazník

DOTAZNÍK

Vážená pani/ pán,

som študentkou Univerzity Jána Amose Komenského v Prahe,
odbor európske hospodársko – správne štúdia.

Obraciam sa na Vás s prosbou o vyplnenie tohto dotazníka.

Dotazník je súčasťou mojej diplomovej práce, ktorá má poukázať na fungovanie verejného obstarávania na území Slovenskej republiky s porovnaním v jednotlivých štátoch a posúdenie korupcie vo verejnom obstarávaní .

Vaše odpovede budú považované za dôverné, anonymné a budú použité výhradne pre účely magisterskej práce a nebudú zneužit.

V prípade zaslania dotazníka v elektronickej podobe Vás prosím o zaslanie na adresu:

miroslava.lutisanova@gmail.com

Za ochotu a spoluprácu Vám vopred úprimne ďakujem.

Časť A

Údaje o respondentoch - Vami zvolenú odpoveď označte **x**

1. V akej oblasti podnikáte?

☐	Výroba
☐	Stavebníctvo
☐	Obchod
☐	Doprava
☐	Služby

2. Vek?

☐	do 25
☐	25 - 40
☐	40 - 50
☐	50 - 60

3. Pohlavie?

☐	Muž
☐	Žena

4. Právna forma podnikania?

☐	Fyzická osoba
☐	Živnostník
☐	Spoločnosť s ručením obmedzením
☐	Akciová spoločnosť

Časť B

Dotazník

5. Dochádza na Slovensku ku korupčnému správaniu v procese verejného obstarávania?

☐	Takmer vždy
☐	Často
☐	Výnimočne
☐	Nie
☐	Neviem

6. **Ak by od Vás niekto pýtal úplatok alebo by ste vedeli o niekom, kto berie úplatky, nakoľko je pravdepodobné, že by ste to nahlásili?**

☐	Určite by ste to nahlásili
☐	Asi by ste to nahlásili
☐	Asi by ste to neoznámili
☐	Neriešili by ste to

7. **Dali ste v priebehu posledných rokov úplatok či už formou daru, protislužby alebo peňazí pracovníkovi verejnej správy?**

☐	Áno dali
☐	Nie nedali
☐	Odmietam odpovedať

8. **Existuje podľa Vás akákoľvek korupcia (klientelizmus, nepotizmus, úplatkárstvo) vo verejnej správe, ako sú napríklad VÚC?**

☐	Neexistuje
☐	Málo rozšírené
☐	Veľmi rozšírené
☐	Existuje

9. **Existuje podľa Vás v súčasnosti akýkoľvek druh korupcie v súkromnej sfére?**

☐	Neexistuje
☐	Málo rozšírené
☐	Veľmi rozšírené
☐	Existuje

Stretli ste sa s tým, že by podmienky a kritéria súťaže pri verejnom obstarávaní na území Slovenskej republiky boli ušité na vopred vybratého

10. uchádzača?

☐	Áno
☐	Nie

11. Rozvíjate svoje podnikateľské aktivity aj do severských štátov?

☐	Áno
☐	Nie
☐	Nemal som príležitosť

12. Ak áno, vedeli by ste zhodnotiť dôveryhodnosť partnerov severských krajín ?

☐	Áno
☐	Nie
☐	Nemal som príležitosť

13. Stretli ste sa alebo ste počuli o akejkol'vek forme korupcie v severských krajinách?

☐	Áno
☐	Nie
☐	Nemal som príležitosť

Myslíte si, že centrálné verejné obstarávanie, ktoré sa uplatňuje vo viacerých krajinách

14. Európskej únie môže napomôcť k efektívnemu nakladaniu verejných zdrojov?

☐	Môže napomôcť
☐	Nepomôže
☐	Neviem posúdiť

15. S akými zaobchádzaním ste sa stretli pri verejnom obstarávaní v severských krajinách?

☐	Transparentnosť vo verejnom obstarávaní
☐	Dobrá spolupráca verejného a súkromného sektora
☐	Dôveryhodnosť
☐	Rovnaké zaobchádzanie
☐	Nemal som možnosť

16. Aké hodnoty prispievajú k správaniu sa ľudí vo verejnej správe v severských krajinách?

☐	Vysoká životná úroveň
☐	Sociálna rovnosť
☐	Etické kódexy správania sa
☐	Postavenie žien v spoločnosti
☐	Účinnnejšia legislatíva

KONIEC

ĎAKUJEM VÁM ZA SPOLUPRÁCU!

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Bc. Miroslava Lutišanová

Odbor: Európske hospodársko-správne štúdia

Forma štúdia: kombinovaná

Názov práce: Verejné obstarávanie a korupcia v krajinách Európskej únie

Rok: 2014

Počet strán textu bez príloh: 61

Celkový počet strán príloh: 19

Počet titulov českých použitých zdrojov: 5

Počet titulov zahraničných použitých zdrojov: 15

Počet internetových zdrojov: 6

Počet ostatných zdrojov: 2

Vedúci práce: JUDr. Aleš Zpěvák